

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

TELKİN YAKLAŞIMIYLA SAYGI
DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA
EĞİTSEL OYUNLARIN ETKİSİ

ABDİL KARAKAYA

SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2025

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TELKİN YAKLAŞIMIYLA SAYGI DEĞERİNİN
KAZANDIRILMASINDA EĞİTSEL OYUNLARIN ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdül KARAKAYA

Danışman

Doç. Dr. Nursel KÖKSAL

Antalya, 2025

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

..... / / 2025

Abdil KARAKAYA

İmza

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Abdil KARAKAYA'nın bu çalışması 03.07.2025 tarihinde jürimiz tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

.....

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü)

Üye : Doç. Dr. Feride ERSOY

.....

(Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü)

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Nursel KÖKSAL

.....

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Bölümü)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Telkin Yaklaşımıyla Saygı Değerinin Kazandırılmasında Eğitsel Oyunların Etkisi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle, lisans ve yüksek lisans sürecimde bilgisi ve rehberliğiyle destek olan, bu tez çalışmasının her aşamasında değerli katkılar sunan danışmanım Doç. Dr. Nursel KÖKSAL'a içten şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans yolculuğum süresinde bilimsel yaklaşımımla kişisel gelişimime katkıda bulunan Prof. Dr. Bahri GÜRPINAR ve Prof. Dr. Aziz ASLAN 'a ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca görüş ve önerileriyle çalışmama destek olan Doç. Dr. Ümit DİLEKÇİ ve Öğr. Gör. Dr. Evren CAPPELLARO 'ya da teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreçte, deneyim ve tavsiyelerini benden esirgemeyen Sayın Duygu DOĞUŞ TANDIRCI, Sayın Kemal Feyzi ERGİN ve Sayın Yusuf Ertan ELMA 'ya da teşekkürlerimi borç bilirim.

Tez savunma jürimde yer alarak kıymetli zamanlarını ayıran, yapıcı değerlendirme ve önerileriyle çalışmamı zenginleştiren saygıdeğer jüri üyeleri Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA ve Doç. Dr. Feride ERSOY'a gönülden teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman yanımda olduklarını hissettiğim, sevgisini ve desteğini hiç eksik etmeyen kıymetli aileme ve sevgili nişanlıma şükranlarımı sunarım.

Abdil KARAKAYA

07.07.2025

ÖZET

TELKİN YAKLAŞIMIYLA SAYGI DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA EĞİTSEL OYUNLARIN ETKİSİ

Karakaya, Abdil

Yüksek Lisans, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Nursel KÖKSAL

Haziran 2025, 93 sayfa

Bu araştırmanın amacı, telkin yaklaşımı kullanılarak saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkisini incelemektir. Bu doğrultuda, çalışma karma yöntem deseniyle tasarlanmış, nitel ve nicel veri toplama tekniklerine birlikte başvurulmuştur. Nicel veriler için ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen uygulanmıştır. Nitel veriler, katılımcıların deneyimlerine ilişkin derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle toplanmış; böylece nicel araştırma bulguları nitel verilerle desteklenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Batman ilinde bulunan iki farklı devlet ilkokulunun 15 deney, 15 kontrol olmak üzere toplamda 30 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde, deney grubuna 8 hafta boyunca telkin yaklaşımı doğrultusunda hazırlanan etkinlik planları uygulanmış ve saygı değerinin kazandırılmasına yönelik eğitim yürütülmüştür. Kontrol grubunda ise mevcut programa bağlı kalınarak süreç devam ettirilmiştir. Toplanan nicel verilerin analizinde bağımlı ve bağımsız örneklem t-testi kullanılırken, nitel verilerde içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Araştırma bulguları incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçları arasında saygılı olma eğilimleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken, son test sonuçlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Nitel bulgular ise deney grubunun uygulanan değer kazandırma sürecinden olumlu etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, benzer araştırmaların sonuçlarıyla kısmi farklılıklar gözlemlense de büyük ölçüde tutarlılık sağlandığı görülmüştür. Sonuç olarak, telkin yaklaşımı ve eğitsel oyunların kullanımı, öğrencilerin saygı değerini kazanmalarında anlamlı bir etki oluşturarak saygı eğilimlerini artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin bu süreci olumlu bir deneyim olarak değerlendirdikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonuçları göz önüne alındığında bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Saygı, Değer, Değer Eğitimi, Telkin Yaklaşımı, Eğitsel Oyun.

ABSTRACT

THE EFFECT OF EDUCATIONAL GAMES ON THE ACQUISITION OF RESPECT VALUE WITH INCULCATION APPROACH

Karakaya, Abdil

Master's Degree, Department of Basic Education

Thesis Advisor: Nursel KÖKSAL

June 2025, 93 page

The aim of this study is to examine the effect of educational games on the acquisition of the value of respect using the Inculcation approach. In this direction, the study was designed with a mixed method design and qualitative and quantitative data collection techniques were used together. For quantitative data, a quasi-experimental design with pretest-posttest control group was applied. Qualitative data were collected through semi-structured interviews to obtain in-depth information about the participants' experiences; thus, quantitative research findings were supported by qualitative data. The study group consisted of a total of 30 fourth grade students (15 experimental and 15 control) from two different public primary schools in Batman province. During the data collection process, activity plans prepared in line with the Inculcation approach were applied to the experimental group for 8 weeks and education was carried out to gain the value of respect. In the control group, the process was continued by adhering to the existing program. While dependent and independent sample t-test was used to analyze the quantitative data collected, content analysis method was used for qualitative data. When the research findings were analyzed, no significant difference was found between the pre-test results of the experimental and control groups in terms of their tendency to be respectful, while a significant difference was found in the post-test results. Qualitative findings revealed that the experimental group was positively affected by the value acquisition process. In this context, although partial differences were observed with the results of similar studies, consistency was observed to a great extent. As a result, it was determined that the use of the Inculcation approach and educational games had a significant effect on students' acquisition of the value of respect and increased their respect tendencies. In addition, it was revealed that students evaluated this process as a positive experience. Considering the results of the study, some Inculcations were presented.

Keywords: *Respect, Value, Value Education, The Inculcation Approach, Educational Game.*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
TABLolar LİSTESİ	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları (Sayılıtları)	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Değer.....	7
2.1.1. Değerlerin Özellikleri.....	7
2.1.2. Değerlerin Sınıflandırılması.....	8
2.2. Değer Eğitimi.....	13
2.2.1. Değer Eğitimi ve Aile	13
2.2.2. Değer Eğitimi ve Okul	13
2.2.3. Değer Eğitimi ve Öğretmen	14

2.2.4. Değer Eğitimi Yaklaşımları	15
2.2.5. Saygı Değeri	20
2.3. Oyun.....	21
2.3.1. Eğitsel Oyun.....	21
2.3.2. Eğitsel Oyunun Özellikleri.....	22
2.3.3. Eğitsel Oyunun Planlanması	22
2.3.4. Eğitsel Oyun Tekniğini Kullanma Basamakları.....	23
2.3.5. Eğitsel Oyunun Faydaları.....	23
2.3.6. Eğitsel Oyunun Sınırlılıkları	24
2.4. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	24
2.5. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	26

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	29
3.2. Araştırma Çalışma Grubu	30
3.3. Veri Toplama Araçları	30
3.3.1. Saygı Eğilim Ölçeği	30
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	31
3.3.3. Telkin Yaklaşımı Temelinde Eğitsel Oyunlarla Bütünleştirilmiş Etkinlik Planlarının Tasarımı	31
3.4. Uygulama/Veri Toplama	32
3.5. Verilerin Analizi	32
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik.....	33
3.6.1. Nicel Verilerde Geçerlik ve Güvenirlik.....	33
3.6.2. Nitel Verilerde Geçerlik ve Güvenirlik	34

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular	35
4.2. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular	36
4.3. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bulgular	37
4.4. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular	38
4.5. Deney Grubunun Etkinlikler Sonrası Saygı Konusundaki Bilinç ve Gelişim Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular	39

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	44
5.2. Öneriler	48

KAYNAKÇA

EKLER

EK-1 Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği	58
EK-2 Ölçek Kullanım İzni	59
EK-3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	59
EK-4 Deney Grubuna Ait Ders Planı 1	60
EK-5 Deney Grubuna Ait Ders Planı 2	62
EK-6 Deney Grubuna Ait Ders Planı 3	65
EK-7 Deney Grubuna Ait Ders Planı 4	67
EK-8 Deney Grubuna Ait Ders Planı 5	69

EK-9 Deney Grubuna Ait Ders Planı 6	72
EK-10 Deney Grubuna Ait Ders Planı 7	74
EK-11 Deney Grubuna Ait Ders Planı 8	75
EK-12 Araştırma İzin Onayı.....	78
EK-13 İl Milli Eğitim İzin Yazısı	79
EK-14 Bildirim Sayfası	80
ÖZGEÇMİŞ.....	81
İNTİHAL RAPORU.....	82

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Rokeach’a Göre Değerlerin Sınıflandırılması.....	10
Tablo 2. Schwartz’a Göre Değerlerin Sınıflandırılması.....	11
Tablo 3. Adil Topluluk Okulları Yaklaşımının Uygulandığı Okullarının Kararları	19
Tablo 4. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön test- Son test Puanları Shapiro- Wilk Normallik Analizi Sonuçları.....	35
Tablo 5. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	35
Tablo 6. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test-Son Test Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları	36
Tablo 7. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön test, Son test ve Fark Puanları Shapiro-Wilk Normallik Testi Sonuçları.....	36
Tablo 8. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	37
Tablo 9. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test-Son Test Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları	37
Tablo 10. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği Ön Test Puanları Bağımsız Örneklem T- Testi Sonuçları	38
Tablo 11. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği Son Test Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	38
Tablo 12. Katılımcıların Etkinlikler Sonrası Saygı Konusundaki Bilinç ve Gelişim Değerlendirmeleri	39

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Değer kavramı hakkında birçok farklı tanım yapılmıştır. Bunlardan biri olan Türk Dil Kurumu (2023) değer kavramını, iki farklı şekilde açıklamakta; bunlardan biri “önem belirlemeyi etkileyen soyut ölçü” ve “bir şeyin ifade ettiği anlam” şeklindedir. Doğanay (2006, s.258) bireylerin hayatını şekillendiren ve bakış açısı belirleyen düşünceler olarak ifade etmektedir. Ulusoy ve Dilmaç (2018, s.14) değer kavramını, sosyal bir varlık olan insanı diğer varlıklardan ayıran ve bireyin duygu ve düşüncelerini etkileyen bir olgu olarak açıklamaktadır. Buradan hareketle, değerlerin alınan kararlar ve sergilenen davranışlarda belirleyici olduğu söylenebilir. Bu bakımdan toplumun varlığını düzenli bir şekilde sürdürülebilmesi için bireylerin birtakım değerlere sahip olması gerekmektedir.

Sahip olunan değerler bireyin duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyerek mevcut kişiliğinde belirleyici olduğundan; bireyin temel bir takım değerlerin farkında olması ve bunların davranış haline gelmesi için yaşam boyu sürdürülen bu uygulamalar değer eğitimi başlığı altında incelenmektedir. (Yaman, 2016, s. 18). Söz konusu eğitimin bir diğer gayesi, bireyin iyi yönünü ortaya çıkarmak, toplumu güzel ahlakla kuşatmak ve bunun devamlılığını sağlamaktır (Gül, 2013, s.64).

Toplumsal bütünlüğün sağlıklı bir şekilde korunmasında saygı değerinin önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Çünkü saygı değeri sadece temel bir değer olmakla kalmayıp diğer değerlere de alt yapı oluşturmaktadır (Pighin, 2005, s.59). Saygılı bir toplumda adalet, dayanışma, sevgi ve yardımseverlik gibi değerler de ortaya çıkarak bireylerin daha mutlu olduğu bir ortam meydana gelir (Loomans ve Loomans, 2005, s.11). Bu bağlamda saygının toplumu kuşatıcı özelliği bulunan ve insanların huzur içinde yaşayabilmesinin temel şartı olan bir değer olduğu ifade edilebilir. Balaban ve Uyanık’a (2009, s.13) göre, saygı değerinin göz ardı edildiği toplumlarda gelişime kapalı ve sorgulamayan bireyler oluşurken saygı değerinin kazandırıldığı toplumlarda ise hoşgörülü ve iyi ahlaklı bireyler yetişmektedir. Ancak günümüz toplumuna baktığımızda saygı değeri giderek önemini yitirirken bireycilik anlayışı ön plana çıkmaktadır; bu sebeple aile, okul ve çevrede saygı değerinin kazandırılması önem arz etmektedir (Yazıcı, 2008, s. 31).

Değerler eğitiminin ilk olarak başladığı ve en mükemmel gerçekleştiği mekân ailedir; bu bakımdan rol model olma ve uygun öğrenme ortamları oluşturmada ailelere büyük sorumluluklar düşmektedir (Yaman, 2014, s.128). Önce ailede başlayan değerler eğitiminin ardından öğretmenler aracılığıyla okulda da devam ettiği söylenebilir. Eğitim kurumlarının temel amaçlarından biri de hem açık hem de örtük olarak öğretim programında bulunan değerleri öğrencilere kazandırmak, hedefler çerçevesinde onları yönlendirmek, etik ve ahlaki yönlerden kişiliğini desteklemektir (Akbaş, 2008, s. 9). Bundan dolayı değerlerin benimsenmesinde okullara önemli görevler düşmektedir.

Sağlıklı bir toplum yapısı için yapıtaşları olan saygı değerinin okullarda planlı ve düzenli bir şekilde yürütülmesi çok önemlidir (Türk, 2009, s.24). Çünkü araştırmalar değer aktarımının yetersiz kaldığı, işlevsel ve başarılı olmadığı eğitim kurumlarında suça karışma olasılığının arttığını öne sürmektedir (Balay ve Kaya, 2014, s.10). Dolayısıyla bir toplumun değerlerinin bozulması, anlam kaybetmesi ya da yok olması halinde çocukların sağlam bir karakterle kişilik geliştirmeleri pek mümkün görünmemektedir. Bundan dolayı çocukların çevresindeki olumsuz örneklerden etkilenmemesi, farklı olana ön yargıyla değil de hoşgörüyle yaklaşması gerektiğini öğrenmesi için saygı değerini edinmeleri önemlidir (Topçubaşı, 2015, s.393). Buradan hareketle, eğitim kurumlarında değerlerin nasıl kazandırılabilceği ile ilgili birçok eğitim yaklaşımı ortaya koyulmuştur. Bunlardan en sık kullanılanları; değer analizi, ahlaki muhakeme, değer açıklama, adil topluluk okulları ve telkin yaklaşımıdır (Tahiroğlu ve Aktepe, 2015, s.313).

Bu araştırmanın konusu olan telkin yaklaşımı, ilk olarak Blanchette ve arkadaşları (1970) tarafından literatüre kazandırılmıştır. Bu tekniğin temel hedefleri; öğrencilere istenilen değerleri aktarmak, bu değerlerin kalıcı olarak yerleşmesini sağlamak ve hali hazırda bulunan değerleri zenginleştirmektir. Bu yaklaşımda örnek olay, eğitsel oyunlar, rol yapma teknikleri, anlatım, benzetimler gibi yöntem ve teknikler uygulanmaktadır. Özellikle ilköğretim seviyesindeki öğrencilerin karakter ve değer kazandırma sürecinde etkililiği kabul edilen bir yaklaşımdır (Dilmaç, Kulaksızoğlu ve Ekşi, 2007). Çünkü henüz somut işlemler döneminde olan çocukların muhakeme temelli yaklaşımlara hazır bulunurluklarının uygun olmadığı söylenebilir. Bu sebeple çocuklara geleneksel değerleri kazandırmada (saygı, sorumluluk gibi) telkin yaklaşımı kullanılabilir (İşcan, 2014). Amerika’da 1960’lı yıllarda karakter eğitiminde değer açıklama ve değer sınıflama yaklaşımlarının ön plana alınmasının sonucu olarak 1980’lerde artan suç olayları nedeniyle geleneksel değerler ve yaklaşımlara dönüş hızlanmıştır. Bu dönemde toplum liderleri, din adamları ve veli grupları; saygı, sorumluluk, aile ve vatan

gibi değerlere daha çok vurgu yapmaya başlamıştır (Akbaş, 2008, s.11). Buradan hareketle sadece muhakeme temelli yaklaşımlara ya da telkinine bağlı kalmanın olumsuz sonuçları olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda eğitimcilerin; çeşitli değer eğitimi yaklaşımlarını bütünleşmiş bir şekilde ele alması, değerler hakkında açıkça tanımların yapılması, öğrencilerin değerleri bilişsel ve duyuşsal olarak özümsemesi, nihayetinde bu değerlerin davranışsal düzeyde de sergilenmesini teşvik etmesi kritik önem taşımakta olup eğitim sisteminin acil bir ihtiyacı olarak karşımıza çıkmaktadır (Zengin, 2017, s.442).

İlkokul düzeyindeki öğrenciler somut işlemler dönemindedir. Değerler ise soyut kavramlardır. Dolayısıyla somutlaştırılarak anlatılması gerekir. Bunun için öğrenci merkezli yöntemler kullanılmalı ve yaparak-yaşayarak değerleri kazanmaları sağlanmalıdır. Bu konuda eğitsel oyunlar önemli bir araçtır; çünkü iş birliği ve dayanışmaya dayalı olduğu için öğrencilerin oyun sırasında birbirleriyle etkileşimde bulunurlar (Bozkurt, 2017, s.64). Bu bakımdan değerlerle eğitsel oyunları bir araya getirdiğimizde değer öğretiminin daha da kolaylaşacağı söylenebilir. Bir başka ifadeyle çocuklar, oyun esnasında geliştireceği ilişkilerle saygı, sevgi, dostluk, duyarlılık, dürüstlük ve yardımseverlik gibi birçok değer de önemini kavrayabilirler (Izgar, 2020, s.210). Eğitsel oyunların çocukların gelişimindeki olumlu rolü ele alındığında bu etkinliklerin örtük öğrenme sürecinde de etkili olacağı ifade edilebilir. Çünkü oyun, çocukların çok yönlü gelişimini sağlarken toplumun mihenk taşlarından olan saygı-hoşgörü gibi değerlerin kazandırılmasında da doğal bir öğretim ortamı sunmaktadır. Böylelikle çocuk eğlenirken farkında olmadan bazı değerleri de kazanacağı söylenebilir (Bozkurt, 2017, s.8).

Balcı ve Yelken (2013, s.202) çalışmalarında, öğretmenlerin değer kazandırmada sürecinde etkililiğini ifade ettiği yöntemleri şu şekilde sıralamaktadır; örnek vaka incelemesi, rol model alma, problem çözme, sosyal öğrenme, işbirlikçi öğrenme. Zengin (2017, s.441) ise; etkili bir değer eğitimi üç aşamada açıklamaktadır. İlki öğrencilere değerlerin içeriğinin öğretilmesi, ikinci aşamada öğrencilerin değerleri hayata aktarabilme yeteneğinin kazandırılması ve son adımda da öğrencilerin kazandıkları değeri okul dışında da sergileyebileceği durumların oluşturulması olduğunu ifade etmektedir. Değer eğitiminin kalıcı olabilmesi için öğrencilerin öğrenim süreçlerine aktif katılarak değerleri yaşayarak kazanması önemlidir (Erbaş, 2020, s.931).

Buradan hareketle, ilkokul seviyesinde eğitsel oyunlarla telkin yaklaşımının bütünleştirilmesinin değer eğitiminde daha öğretici ve benimseyici olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple araştırmacı tarafından telkin yaklaşımına göre hazırlanan sekiz haftalık Saygılı

Olma Etkinlik Planının uygulanması amaçlanmaktadır. Bunun sonucunda, eğitsel oyunlarla tasarlanan telkin yaklaşımının değer eğitimindeki etkisini ortaya koymak, hem alan yazına telkin yaklaşımıyla ilgili hazırlanmış etkinlik planları örneği kazandırmak hem de daha önce yapılmamış bir çalışmayı yaparak alana katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, değer eğitimi yaklaşımlarından telkin yaklaşımı esas alınarak eğitsel oyunlarla geliştirilen saygılı olma etkinlik planlarının ilkökul öğrencilerinin saygı eğilimleri üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırma kapsamında, deney grubuna telkin yaklaşımına dayalı eğitsel oyun etkinlikleri uygulanırken, kontrol grubuna mevcut müfredat doğrultusunda yürütülen değer eğitimi programı uygulanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin saygılı olma eğilimlerine ilişkin ön test ve son test puanları karşılaştırılmış; uygulanan etkinliklerin öğrencilerin saygı davranışları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı incelenmiştir.

Bu doğrultuda, aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

- Deney grubunun saygılı olma eğilimleri ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Kontrol grubunun saygılı olma eğilimleri ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık vardır.
- Deney grubundaki öğrenciler, uygulanan etkinlikler sonrasında saygı değerine ve öğretim sürecine ilişkin olumlu görüşler bildirmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ilkökul öğrencilerine telkin yaklaşımıyla saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkisini belirlemeye yöneliktir. Saygı değerinin bireylere kazandırılmasının birçok olumlu etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu sebeple en doğru şekilde bu değer eğitiminin yapılması gerekmektedir. Değer eğitiminin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için geliştirilen yaklaşımlardan ilkökul seviyesine en uygun

olanı, telkin yaklaşımı, eğitsel oyunlar ile tasarlanarak öğrencilere uygulanmasının saygı değerinin kazandırılmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Çünkü somut işlemler döneminde olan öğrencilerin soyut bir kavram olan değer kavramını telkin yaklaşımı ile daha kolay kazanmaları beklenmektedir. Bu bağlamda yapılan ilk çalışmalardan biri olacaktır. Ayrıca eğitsel oyunlar ile bu sürecin daha eğlenceli ve kalıcı olacağı düşünülmektedir. Tüm bunların sonucunun bilimsel verilerle alan yazına kazandırılmasının değer eğitimiye yönelik yapılan uygulamalarda önemli bir rehber olabilir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları (Sayıtları)

1. Ölçme araçlarındaki sorulara verilen yanıtların, öğrencinin görüşlerini içtenlikle ifade ettiği düşünülmektedir.
2. Her iki grubun da benzer eğitimsel ve fiziksel ortam koşullarında öğrenim gördüğü kabul edilmiştir.
3. Uygulama süreci boyunca, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin günlük yaşantılarında karşılaştıkları dışsal faktörler (aile, medya, çevre vb.), saygı eğilimlerini etkileyecek düzeyde farklılaşmamıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma 2023-2024 öğretim yılı, Batman ili merkezindeki bir devlet okulunda öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Araştırma sonuçları, nicel veriler ölçek puanlarıyla nitel veriler ise görüşme yanıtlarıyla sınırlıdır.
3. Bu araştırma, eğitsel oyunlarla desteklenen telkin yaklaşımının saygı değerinin kazandırılmasına katkısıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Değer: Toplumu oluşturan bireylere nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini ve kısaca nasıl yaşanması gerektiğini belirtir (Akbaş, 2008, s.10).

Değerler Eğitimi: Bireylere ait olan özellikleri ele alarak, toplumdaki her bir ferdi özel kılan ve diğer varlıklardan farklı olmasını sağlayan insanın tutum ve davranışlarını evrensel değerler doğrultusunda sergilemesini hedeflemektedir (Ulusoy ve Dilmaç, 2018, s. 7).

Telkin Yaklaşımı: Toplumsal olarak kabul görmüş ve onaylanan değerlerin tartışılmaksızın benimsenmesi ve mutlak süratle uyulması gereken normları bireylerin içselleştirmesini hedefleyen değer eğitimi şeklidir (Meydan, 2014).

Eğitsel Oyun: Öğrenmeyi keyifli bir olaya dönüştüren, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerini geliştiren ve kazanımların pekiştirilerek kalıcılığının arttırılmasını sağlayan etkinliklerdir (Doğanay, 2006, s.200).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Değer

Değer kavramı, tarih boyunca çeşitli bilim dallarına konu olduğundan birçok kişi tarafından farklı tanımlanmıştır. Latince “kıymetli olmak” anlamını karşılayan, “valere” kökünden türetilen bu kavram, sosyal bilimlere ilk olarak 1918’de Znaniecki tarafından kazandırılmıştır (Bilgin, 1995, s.83). Rokeach’a (1973) göre değer, bireylerin belirli tutum veya davranışlarının diğerlerine göre daha çok ya da az tercih edilmesini belirleyen inançtır (Akt. Yel ve Aladağ, 2009, s.119). Schwartz (1994) değeri, bireylerin olayları değerlendirmesine ve karar almasına etki eden, kişiden kişiye önem düzeyleri farklılık gösteren, durumların ötesindeki istenilen hedefler olarak tanımlamaktadır. Güngör (1998, s.27) değer kavramını, bireyin bir durumun istenilebilir ya da istenilemez olarak karar verme bilinci şeklinde ifade etmektedir. Akbaş (2008, s.10) ise değeri; bir araya gelerek toplumu meydana getiren bireyler için neyin kıymetli olduğu, neyin davranış olarak sergileneceğini, temelde bireylere yaşamlarında rehberlik etmektedir. Başka bir ifadeyle değer; dünyaya bir bakış açısı, insanı algılama biçimi ve gelecek üzerine düşünme şeklinde somutlaştırılabilir (Dilmaç, Bozgeyikli ve Çakılı, 2008, s.71).

2.1.1. Değerlerin Özellikleri

Bir araya gelerek toplumu oluşturan insanlar için oldukça önemli olan değerlerin bazı özellikleri bulunmaktadır. Değerler üzerine çalışan bazı bilim insanları, değerlerin birtakım özellikleri olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda değer kavramına ait yapılan tanımlardaki çeşitlilik değerlerin özelliklerinde de görülmektedir. Bunlardan başlıca bilinenler şunlardır;

Schwartz ve Bilsky (1987)’den aktaran (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000, s.60) değerlerin özelliklerini şu şekilde ele almıştır:

- Değerler, duygularla iç içe olan soyut ve kişisel ifadeler olmasının yanı sıra bir inançtır.
- Değerler, bireyin amaç ve davranışlarıyla ilişkilidir.
- Değerler, zaman ve mekâna göre farklılık göstermez. Örneğin; yardımseverlik değeri ev, iş ve okul ilişkilerinin tamamında geçerlidir.

- Değerler; bireyleri davranış belirleme, karar alma ve değiştirmeye sevk eden standartlardır.
- Değerler, kendi aralarında öneme göre sıralanır. Böylelikle değer hiyerarşisini belirleyen bir sistem oluşur.
- Değerler, değişime açıktır. Zamanla oluşan yeni durumları karşılamak için değer hiyerarşisinde değişiklikler meydana gelebilir.

Özgüven'e (1994, s. 350)'den aktaran (Dilmaç, 1999, s. 15) göre ise değerlerin özellikleri şu şekildedir:

- Değerler, toplum ve bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
- Değerler, toplum ve bireyin faydası için olduğuna inanılan, sosyal gereksinimleri karşılayan ölçütlerdir.
- Değerler, yalnız bilişsel olarak değil, aynı zamanda duyuşsal alanı da ilgilendiren yargılardır.
- Değerler, bireylerin davranışını yönlendirir.

Keskin (2016, s. 30-33) ise değerlerin özelliklerini şu şekilde ele almıştır:

- Değerler birbiriyle ilişkilidir.
- Değerlerin kendi arasında hiyerarşi bulunur.
- Değerler değişkendir.
- Değerler güncellenerek yenileri eklenebilmektedir.
- Değerler, insan yaşamında önemli bir yer edinmektedir.
- Değerler, toplum tarafından sosyal olarak pekiştirilir veya söndürülür.
- Değerler, nesnel olmayıp kişiden kişiye farklılık gösterebilmektedir.
- Değerler, toplum onayı ile oluşmaktadır.
- Değerler, evrensel olabilmektedir.

2.1.2. Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler alanında akademik çalışmalar yürüten bilim insanları tarafından pek çok sınıflandırma ortaya koyulmuştur; bunlar arasından en bilinen ve kabul edilenleri Spranger'in altı gruplu sınıflandırması, Rokeach'ın amaç ve araçsal değerleri ve Schwartz'ın evrensel değerler teorisi şeklinde sınıflandırmalardır.

2.1.2.1. Spranger Değer Sınıflandırması

Spranger (1928), bireyler için altı temel kategoride değeri sınıflandırmıştır: Bunlar; politik (siyasi), sosyal, ekonomik, estetik, bilimsel (kuramsal) ve dinî değer gruplarıdır. Bu değer sınıflamaları daha sonraki yıllarda Allport ve ekibince ölçme aracı olarak geliştirilirken açıklamaları da yapılmıştır (Akbaş, 2004, s.55):

1. Bilimsel Değer: Bilginin varlığı ve gerçekliğin ön planda bulunduğu, eleştirel düşünce ve akıl yürütmenin bireylerde hâkim olduğu değerlerin bütünüdür. Bu değerleri benimseyen bireyler olayları eleştirel, gerçekçi ve muhakeme becerisiyle değerlendirebilmektedir.

2. Ekonomik Değer: Bireye göre hayatında faydalı ve yararlı olanın önemli olduğu, maddi çıkarların öncelikli olarak tercih edilmesini belirtmektedir. Bu değere sahip bireyler için pratiklik ön plandadır.

3. Estetik Değer: Doğadaki simetri ve şekli gerekli görüp aralarındaki bütünlüğü ve mükemmelliği değerli bulur. Kültürel ve sanatsal eserlerin toplumsal yapının duygu ve düşüncelerini somutlaştırmada mühim olduğunu savunur.

4. Sosyal Değer: İnsan sevgisini temele alan bu değer ana unsurları sevgi, saygı, dayanışma ve yardımseverliktir. Bencil olmama esas alınırken kibarlık ve nazik olma durumu ise ön plandadır.

5. Politik Değer: Başkalarını etkileme ve şöhret sahibi olma oldukça önemlidir. Değerler arasında kişisel güç öncelikli olup temel dinamiğini kontrolü elinde bulundurmaz.

6. Dini Değer: Kâinatın bütünlüğüne duyulan bağlılıkla bireyin varoluşunu anlamlandırmasını yansıtır. Dünya ile ilgili hazzardan uzak, dine uygun bir yaşam sürmeye çalışır.

2.1.2.2. Rokeach Değer Sınıflandırması

Rokeach (1973), ulaşılabilecek durumları belirten “amaç” ve bu hedeflere götürecek davranışları “araç” olmak üzere değerleri iki grupta ele almıştır. Bunlardan 18 tane amaç değer ve 18 tane de araç değer olduğunu ortaya koymuştur. Rokeach’ın bu sınıflandırmasına göre değerler şu şekildedir (Rokeach, 1973, s.28; Akt., Yiğittir ve Öcal, 2010, s. 410):

Tablo 1. Rokeach'a Göre Değerlerin Sınıflandırılması

Amaç Değerler	Araç Değerler
Aile güvenliği	Bağımsız olma
Barış içinde bir dünya	Bağışlayıcı
Başarılı olma	Cesaretli
Bilgelik	Dürüst
Dini olgunluk	Entelektüel
Eşitlik	Geniş görüşlü
Gerçek dostluk	Hırslı
Güzellikler dünyası	İtaatkar
Heyecan verici bir yaşam	Kendini kontrol eden
İç huzur	Kibar
Kendine Saygı	Kendine hâkim
Mutluluk	Mantıklı
Gerçek sevgi	Neşeli
Özgürlük	Sevecen
Rahat bir yaşam	Sorumluluk sahibi
Sosyal kabul	Temiz
Ulusal güvenlik	Yardımsaver
Zevk	Yaratıcı olma

Tablo 1’de yer alan amaç değerler; arzu edilen, bireyin hayatında gerçekleştirmek istediği nihai değerlerken araç değerler ise insanın ulaşmayı hedeflediği amaç değerlere ulaşmada ihtiyaç olarak kullanılacak aracı değerler olarak tanımlanmıştır.

2.1.2.3. Schwartz Değer Sınıflandırması

Schwartz, değerleri bireysel ve kültürel olarak iki farklı seviyede ele almıştır. Bireysel seviyeye göre yapılan incelemelerde, bireylerin günlük tercih ve kararlarında etkili olan değerleri ele almak amaçlanırken; kültürel seviyeye göre yapılan incelemelerde ise toplumun kabul gördüğü değerlere ilişkin veri elde etmek amaçlanmaktadır. Schwartz, bu tespitler için Türkiye’nin de dahil edildiği toplamda elli dört ülkenin bulunduğu kapsamlı araştırmalar yaparak 56 farklı değeri 10 temel grup altında toplamıştır. Bu değerler Tablo 2’ de verilmiştir. (Schwartz, 1997;akt. Kağıtçıbaşı ve Kuşdil, 2000, s.61).

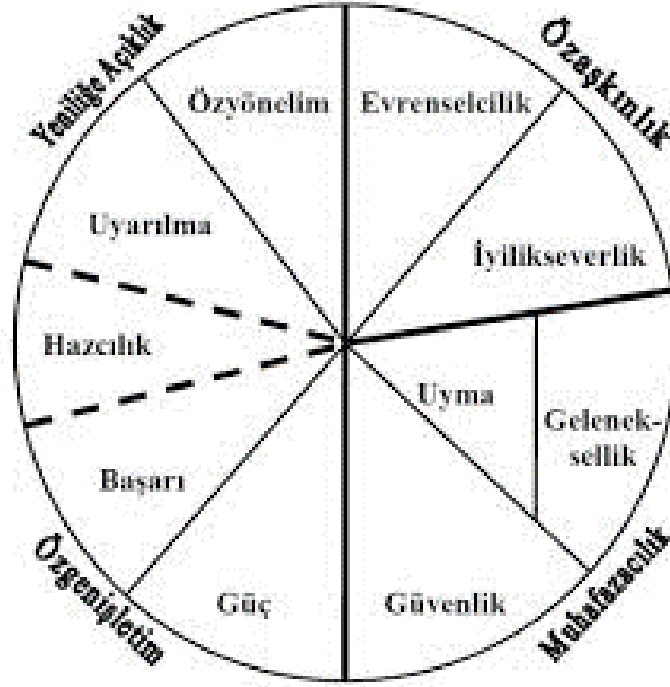
Tablo 2. Schwartz'a Göre Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler	Açıklama
Güç	Sosyal hiyerarşide yüksek bir konumda bulunma isteği, bireyin sembolik ve ekonomik anlamda hâkimiyeti.
Başarı	Bireyin sosyal kabuller doğrultusunda yetkinlik geliştirmesi, hırs ve azimle mükemmelliği hedefleme.
Hazcılık	Bireysel zevk ve haz hayatın amacı, insanın kendi mutluluğu öncelikli, esas olan acıdan kaçınıp zevk odaklı olma.
Uyarılma	Sıradanlığı reddetme ve hayatın merkezine heyecanı koyma, risk almak, cesur olmak, değişkenlikten kaçınmama.
Özyönelim	Düşünce ve davranışları hür iradeyle bağımlı olmadan ifade etme, Yaratıcılık, özgürlük, bağımsızlık ve merakla öze yönelme, kişinin iç rehberi.
Evrenselcilik	Canlıların tümüne saygı, hoşgörü, refahını gözetme ve anlayış gösterme, Empati ve adaleti temele alma, ön yargısız açık fikirli olma, doğayla ve diğer canlılarla barış içinde bütünleşme.
İyilikseverlik	Bireyin sevdiklerinin hayatını anlamlandırma ve kuvvetli bağlar oluşturma, samimiyet, yardımseverlik, sorumluluk, dostluk ve dürüstlük değerlerini temele alma, affedici olma, gerçek dost ilişkisinde bulunma.
Geleneksellik	Kültür, gelenek ve inanca saygıyı esas alma, değişikliğe gerek duymadan kabullenici olma, tevazu sahibi ve maneviyata bağlı olma, hayatın sundukları ile yetinme.
Uyma	İçgüdü ve eylemleri başkasının ve toplumun refahı için sınırlandırma, başkasına zarar vermekten kaçınma, uyumlu, kibar ve hürmet sahibi olma, öz denetim.
Güvenlik	İçinde bulunduğu toplumu, yakın ilişkilerini ve kendi hayatını güven, düzen ve dengede bulundurma, var olan düzeni korumak, aile birliğine önem verme.

* Bu tablo Schwartz (1994); Akt.Kuşdil, Kağıtçıbaşı (2000) tarafından alınmıştır.

Schwartz'ın ortaya koyduğu on değer tipi Tablo 2'de de görüldüğü üzere; güç, başarı, hazcılık, uyarılma, öz yönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenliktir.

Schwartz, ortaya koyduğu değerlerin yanı sıra bu değerler arasındaki ilişkiyi ise aşağıdaki Şekil 1' de ifade etmiştir.

Şekil 1. Schwartz'ın Değer Sınıflandırması Şeması

Yukarıdaki Şekil 1, değerler arasındaki çatışma ve uyum durumunu göstermektedir. Söz konusu değerler iki temel çatışma ekseninde bulunmaktadır. İlk eksen, yenilikçi ve bağımsız düşünme ile ilgili olan öz yönelim ve uyarılma değerlerine karşılık; diğer eksen, bireylerin isteklerini toplumsal norm ve geleneklere göre sınırlaması ve bu sürekliliğin korunmasıyla ilgili olan güvenlik, geleneksellik ve uyma değerleri bulunur. Bu bağlamda söz konusu eksen, yeniliğe açıklık ve muhafazakârlık boyutu yer alır. İkinci eksen ise, başarı ve otorite olma isteğini etkileyen başarı ve güç değerlerine karşılık; insanlık ve doğanın iyi olma isteğini ifade eden iyilikseverlik ve evrenselcilik değerlerinin çatışmasını oluşturan özgeişletim ve özaşkınlık boyutu bulunur. Bunların yanı sıra hazcılık değeri ise hem özgeişletim hem de yeniliğe açıklık boyutlarındaki değerlerle ilişkili olduğu öngörülmüştür. Bununla birlikte kendi aralarında farklılık gösteren değerler orta noktadan zıt yönlerde yer alırken birbiriyle uyumlu değerler daire içinde yan yana bulunmaktadır (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000, s. 62-63).

2.2. Değer Eğitimi

Bireylerin tutum ve davranışlarında istedik yönde bir değişim oluşmayı hedefleyen “eğitim” kavramı ile davranışa yön veren ilkeler olarak nitelendirilen “değer” kavramının birlikte bulunması değer eğitimi ortaya çıkarmaktadır (Kağan ve Yılmaz, 2019, s. 155). Değer eğitimi ile bireyin istenilen değerleri kazanarak olgunlaşması ve evrensel değerler hakkında bilinçlenmesi hedeflenmektedir (Yalman, Aktepe ve Uzunöz, 2018, s. 414). Değer eğitimi; çocuğun doğuştan gelen iyi tarafını keşfetmesini, kişiliğinin gelişmesini, insani mükemmelliğe ulaşmasını, kötü davranışlardan korunmasını ve bunların yanında iyi ahlakın devamını sağlamayı amaçlamaktadır (Aydın ve Gürler, 2014, s. 49-51). Aynı zamanda toplumun iyiliğini sağlamak da değerler eğitiminin amaçlarından bir diğeridir (Akbaş, 2009). Bir başka ifadeyle, değerler bireyin davranışlarını ve bakış açısını doğrudan etkileyebilecek etkenler olduğu için gerekli değerleri kazanma ve bunları davranış haline getirme sürecinin neredeyse hayat boyu devam etmesine değer eğitimi denilmektedir (Yaman, 2016, s.18).

2.2.1. Değer Eğitimi ve Aile

Çocuklar gelişimlerinin en önemli süreci olan ilk beş yaşını aileleri ile birlikte geçirirler, bu bakımdan ailenin gösterdiği, yaptırdığı ve öğrettiği her şey çocuğa doğrudan etki eder (Kağıtçıbaşı, 2005, s.420). Aileler kendi değer ve kültürel unsurlarını önem sırasına göre çocuklarına aktarırken çocuğun duygu, düşünce ve davranış biçimleri de diğer aile büyüklerine göre şekillenir. Bu yüzden çocuğun ailesi ve yakın çevresi hareket ve tutumlarıyla doğruyu, güzeli ve iyi olanı çocuğa öğretmekle yükümlüdür çünkü yaptıkları her şey onlara örnek olabilmektedir (Hökelekli, 2013, s.288). Bu açıdan çocuğun ailede alacağı değerlerin ileride faydalı ve bilinçli bir vatandaş olmasına katkıda bulunur (Dilmaç ve Ekşi, 2007, s.21). Değerler eğitiminin yapılabileceği en mükemmel yer evde aile ile birlikte ancak bunun ön koşulu olarak öncelikle ailenin gerekli değerlere sahip olması gerekmektedir (Yaman, 2016, s.129). Bununla birlikte değer eğitiminde en az aile kadar çevre ve eğitim kuruluşlarının da önemli bir rolü olduğu bilinmektedir. Bu bakımdan önce ailede başlayan değerler eğitiminin ailenin ardından öğretmenler aracılığıyla okulda da devam ettiği söylenebilir.

2.2.2. Değer Eğitimi ve Okul

Ailede başlayan değer eğitiminin çocukların okula başlamasıyla okulda devam eder. Çocukların okulda iyi insan olmanın yanı sıra hangi davranışların toplumda kabul edilip edilmediğini öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır bu konuda okullara büyük sorumluluk

düşmektedir (Hökelekli, 2013, s.289). Okul ve toplum arasındaki ilişkinin birbirinden ayrı düşünülmemeyeceği için okullarda değer eğitimi vazgeçilmez bir konumdadır (Akbaş, 2004, s.91). Hökelekli (2011), değerlerden arınmış bir eğitimin düşünülmemeyeceğini gibi eğitimin temel hedeflerinden birinin de toplumun değerlerini yeni nesillere aktarmak olduğunu belirtmiştir (s.288). Bu nedenle günümüzde okullar sadece akademik başarıyı hedefleyen kurumlardan ziyade artık yaşamın bir gerekliliği olan değerleri sistematik bir şekilde kazandırmayı amaçlayan bir yere sahiptirler (Aydın ve Gürler, 2012). Dolayısıyla okulların temel hedeflerinden biri de öğretim programında yer alan değerleri doğrudan ya da örtük bir şekilde kazandırmak; bazı kurallar öncülüğünde öğrencileri olumlu davranışlara yönlendirmek, karakter ve ahlak eğitimlerini bu yönde şekillendirmektir (Akbaş, 2008, s. 9). Bundan dolayı değerlerin benimsenmesinde okullara önemli görevlerin düştüğü söylenebilir. Bu bakış açısıyla okul, öğrencilere geleneksel ve modern, evrensel ve toplumsal olmak üzere farklı değerlerin kazandırıldığı bir ortam; öğretmenler ise bu ortamda rehber ve model olan kişiler olarak ifade edilebilir (Balay ve Kaya, 2014, s.8).

2.2.3. Değer Eğitimi ve Öğretmen

Öğretmenlerin tutum ve davranışları öğrenci davranışlarını etkilemesi sebebiyle öğrencilere değerlerin kazandırılmasında öğretmenin değerleri önemli bir belirleyici unsur olabilmektedir (Memiş ve Gedik, 2010, s.125). Öğretmenler, öğrencilere yalnızca müfredat dâhilindeki bilgileri değil; ayrıca örtük halde iyi ve doğruyu da öğretmektedirler (Akbaş, 2004, s. 96). Öğretim sırasında öğretmenin değer, inanç ve sınıf içi davranışları öğrencilerin yetiştirilmesinde etkili olması sebebiyle büyük önem taşımaktadır (Özdamar ve Pehlevan, 2020, s.404). Bu durumda öğretmenler sahip oldukları değerleri yansıtmayı hedeflemeseler bile sözlü ve sözsüz davranışlarıyla öğrenciler üzerinde mutlak süratle etki bırakırlar (Yılmaz, 2009, s.112). Örneğin derslere zamanında ve hazırlıklı bir şekilde gelen öğretmenin sorumluluk değerini, kıyafet ve kişisel bakımına dikkat etmesi öğretmenin öz bakım ve öz denetim değerini, sözünü tutan ya da tutarlı davranan öğretmenin dürüstlük değerini yansıttığı görülmektedir (Şen, 2007). Bu bağlamda değer eğitimi sürecinde öğretmenlerden beklenenler şu şekilde belirtilmiştir (Ulusoy ve Dilmaç, 2018, s. 99).

- Tutum ve davranışlarla tutarlı bir karakter sergilemek
- Evrensel değerleri somutlaştıran rol model olmak
- Sınıfta saygı ve sevgi çerçevesinde bir atmosfer oluşturmak
- Öğrenci katılımını sağlayarak demokratik bir ortam sağlamak

- Öğretim programındaki kazanımları değerler ile bütünleştirmek
- Grup çalışması ve işbirlikçi öğrenme ile bazı değerleri kazandırmak
- Estetik ve sanat yoluyla değerleri keşfetmek
- Ahlaki ikilemlerle tartışmalardan değerlere ulaştırmak
- Eğitim kurumunda, ailede ve sınıfta değer tutarlılığı sağlamak
- Çatışmalardan öğrenme yolları oluşturmak

2.2.4. Değer Eğitimi Yaklaşımları

Değerler eğitiminden en üst seviyede verimlilik alabilmek için ile ilgili birçok farklı yaklaşım ortaya koyulmuştur. Bunlardan en bilinen ve tercih edilen yaklaşımlar ise telkin, ahlaki muhakeme, değer analizi, değer açıklama ve adil topluluk okulları yaklaşımlarıdır.

2.2.4.1. Telkin Etme

Blanchette ve araştırma ekibi tarafından 1970'lerin başında ortaya koyulan telkin yaklaşımının gayesi üç başlık altında ele alınmıştır: İstenilen değerlerin sistematik aktarımı, mevcut değerlerin eleştirel bir gözle ele alınması ve kazanılan değerlerin davranışa dönüştürülmesidir. Bu çerçevede uygulanmasında aktif ve keşfederek öğrenme, sembolik ödüllendirme uygulamaları, örnek olay ve benzetimler, modelleme ve rol oynama, eğitsel ve stratejik oyun kullanılmaktadır (Aladağ, 2009, s.127). Çocukların belirlenen değerler üzerine muhakeme etme veya akıl yürütmesi yerine belirtilen değerlerin öneminin farkına vararak buna yönelik davranışlarda bulunmaları beklenir (Kaymakcan ve Meydan, 2011, s.47). Bundan dolayı telkin yaklaşımı, daha çok ilköğretim öğrencilerine ahlaki değerleri kazandırma sürecinde etkin olarak kullanılan bir yaklaşımdır (Dilmaç, Kulaksızoğlu ve Ekşi, 2007). Çünkü henüz somut işlemler döneminde olan çocukların muhakeme temelli yaklaşımlara hazır bulunurluklarının uygun olmadığı söylenebilir. Bu sebeple çocuklara geleneksel değerleri kazandırmada (saygı, sorumluluk gibi) telkin yaklaşımı kullanılabilir (İşcan, 2014). Bu yaklaşımın uygulamasında izlenecek aşamalar şu şekilde belirtilmiştir:

- a) Telkin yaklaşımına uygun değerleri seçme,
- b) Değerin mevcut düzeylerini tespit etme,
- c) Hedeflenen davranışsal kazanımların yazılması,
- d) Kullanılacak yöntemlerin belirlenmesi ve çeşitlendirilmesi,
- e) Yöntemlerin kullanımı,

f) Öz değerlendirme ve etki analizleri

2.2.4.2. Değer Açıklama (Belirginleştirme)

Değer açıklama yaklaşımı, John Dewey'den etkilenen Raths, Harmin ve Simon tarafından 1966 yılında oluşturulmuştur. Bu yaklaşım, telkin yaklaşımının aksine bireyin değerlerini belirlerken nelere değer vereceğini bir başkasının öğütlerinden ziyade kendi inceleme ve değerlendirmeleri sonucunda değerini belirlemeye dayanmaktadır (Doğanay, 2006, s.255). Değerlerin oluşum sürecinde bireyin duygu ve düşüncelerinin önemli olduğu ve buna göre değerlerini belirlemesi gerektiğini ortaya koyan yaklaşımdır (Küçüköğlu, 2012). Değer açıklama yaklaşımının uygulandığı bir sınıf ortamında öğretmenlerden hoşgörünün ön planda olduğu, öğrencilerin çekinmeden düşüncelerini ve kararlarını ifade ettiği bir ortam oluşturmaları beklenmektedir (Akbaş, 2004, s.97). Bu yaklaşımda öğretmenin öğrencilere yönelteceği sorular önemli olduğu kadar öğrencilerin cevaplarının eleştirilmemesi ve onların herhangi bir değere yönlendirilmemesi de oldukça önemlidir (Düzenli, 2017, s.43). Bu durumda öğrenciler, önce kendilerini değerlendirmeli sonra düşüncelerini özgürce ifade etmelidir çünkü tercih ettiği değerini nedeniyle birlikte açıklaması beklenir (Ekşi ve Katılmış, 2014, s.18).

Bu yaklaşım üç başlık altında yedi aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; seçme, ödüllendirme ve davranmadır (Tahiroğlu ve Çetin, 2015, s. 26).

a) Seçme;

1. Kendi iradeleriyle seçim yapmalarını teşvik etme.
2. Seçme sırasında farklı seçenekler oluşturmaya destek olma.
3. Farklı seçenekleri analiz etmede yardımcı olma.

b) Ödüllendirme;

4. Nelerin takdir edildiği konusunda düşünmeye teşvik etme.
5. Seçenekleri başkalarının da onaylaması adına fırsatlar sunma.

c) Davranma (Harekete Geçme);

6. Seçimleri doğrultusunda tutarlı hareket ettirmeye teşvik etme.
7. Kazandırılan değer kalıcı hale gelmesi için tekrarlanmasını sağlama.

Değer açıklama yaklaşımında öğrencilerin ahlaklı olan ve olmayan davranışları ayırt edebilme hususundaki belirsizliklerinden dolayı bu yaklaşıma yönelik bazı eleştiriler de bulunmaktadır (Akbaş, 2004, s.99).

2.2.4.3. Değer Analizi Yaklaşımı

Değer eğitiminde kullanılan bir diğer yaklaşım ise değer analizi yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın amacı, bireylerin değer tercihlerinde akıl yürütme ve muhakeme becerilerini kullanmalarını sağlamaktır (Sarı, 2007, s.73). Ayrıca bu yaklaşım, öğrencinin bir sorunu çözmede duygusallığın yanı sıra mantıksal ve akılcı olmasını önceleyerek bu sayede sosyal durumlarda problem çözme becerisini uygulamayı öğrenmesini hedeflemektedir (Akbaş, 2004, s.100).

Değer analizi yaklaşımının uygulama sürecini sekiz aşamada belirtmişlerdir: (Kapan, 2014, s.19):

1. Değer çatışmasını tanımlama.
2. Karşılaşılan sorunu açıklığa kavuşturma.
3. Soruna dair veri ve kanıt araştırma.
4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu ve doğruluğunu değerlendirme.
5. Alternatif çözümler oluşturma.
6. Çözüm değerlendirme ve analizi.
7. Bunların neticesinde tercih etme.
8. Yapılan tercihe göre eylemlerde bulunma.

2.2.4.4. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı (İkilem)

Bu yaklaşımla Kohlberg, ahlaki ikilem içeren gerçek yaşam problemleri vasıtasıyla öğrencilerin ahlaki yargılarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır (Akbaş, 2009, s.407). Bu yaklaşımda öğretmenin rolü, ahlaki ikilemlerin bulunduğu örnekler vererek öğrencileri ikilemle karşılaştırmak ve diğer öğrencilerle görüşlerinin paylaşılmasını sağlamaktır (Akbaş, 2008, s.13). Küçük gruplarla kısmen yapılandırılmış tartışmalar, ahlaki muhakemenin sınıfta uygulanışında ele alınan temel yöntemlerdir. Bu süreçte ikilemler karşısında alınan kararın ne olduğundan çok, karara varıncaya kadar geçirilen sürede nelerin düşünüldüğü önemlidir (Kağan ve Yılmaz, 2019, s.162). Yani esas olan öğrencinin akıl yürütme süreci olduğu söylenebilir.

Ahlaki ikilem yaklaşımının uygulama süreci aşağıda sıralanmıştır (Ekşi ve Katılmış, 2011, s.11-13):

- 1) Gerçekçi ve gelişim düzeyine uygun bir ikilem öyküsü sunma.
- 2) İkilem öyküsü ile ilgili kısa ve hızlı soru-cevap yapma.
- 3) Yanıtların küçük gruplarda değerlendirme analiz etme.
- 4) Ortaya çıkan sonuçları tüm gruplarca değerlendirmeye alma.

- 5) Katılımcıların bireysel olarak düşüncelerini nedenleriyle birlikte sunması ve tartışmanın sonlanmasıdır.

Kohlberg'in bireylerin günlük hayatlarında karşılaşılabileceği sorunlardaki eylemlerinin nedenleri üzerine yürüttüğü çalışmasında aynı örnek olay veya hikâyelerle farklı düzeydeki yaş gruplarının birbirinden bağımsız düşünceler ortaya koyduğunu ifade etmiştir. Bu bulgular ışığında geliştirilen model üç ana düzey ve altı alt basamakta oluşmuştur (Akbaş, 2009). Bu düzey ve basamaklar şu şekildedir:

- I.** Gelenek öncesi düzey: Hiyerarşinin en alt basamağında yer alan bu düzeyin temel özelliği dışsal kurallara bağlılık ve benmerkezciliğin bulunmasıdır. Cezadan kaçınma ve itaat (4-6 yaş) ve çıkara dayalı alış-veriş farklı bir deyişle araçsal ilişkiler evresi (6-9 yaş) olmak üzere iki alt düzeyden oluşur. Cezadan kaçınma ve itaat evresinde olumlu davranışlar cezadan kaçınmak için vardır. Ayrıca kurallar mutlaklıdır. Araçsal ilişkiler evresinde ise karşılıklı çıkar ilişkisi gözetilmektedir, tüm olumlu eylemler takas odaklıdır.
- II.** Geleneksel düzey: Bu düzeyde gelenek öncesine göre benmerkezcilikten biraz daha uzaklaşılır ve başkalarının da ihtiyaçları göz önüne alınır. Bu dönem kendi içinde kişiler arası uyum (10-15 yaş) ve kanun ve düzen (15-18 yaş) olmak üzere iki düzeye ayrılır. Kişiler arası uyum evresinde iyi çocuk olma, onaylanma ve takdir görme ihtiyacı görülmektedir. Kanun ve düzen evresinde kurallara koşulsuz saygı ve görev bilinci bulunmaktadır. İnsanların yüzde 80'i bu evrede kalmaktadır.
- III.** Gelenek ötesi düzey: Hiyerarşinin en üst basamağı olan bu düzeyde evrensel ilkeler ve değerler içselleştirilmiştir. Sosyal anlaşma (18-20 yaş) evresinde kuralların değiştirilebileceği anlayışı gelişir ve uzlaşma mantığı vardır. Evrensel ahlaki ilkeler (20-üstü) evresinde ise insan hakları, demokrasi, özgürlük kavramları odaklıdır. İnsanların çok azı bu evreye ulaşabilmektedir.

Kohlberg'e göre bu altı düzey çerçevesinde kişiler davranış sergilerler. Bu bağlamda düzeyler; evrensel, hiyerarşik ve yapısal olarak bütündür. Dolayısıyla bir kişinin hangi düzeyde olduğunu saptamak için kendisine sunulan ikilemlere verdiği yanıtlar değerlendirilir. Bu süreçte sorulara verilen cevapların içeriğinden ziyade, o cevaba erişmek için sürdürülen akıl yürütme deneyimi önemlidir (Doğanay, 2004, s.364). Ahlaki ikilemin sınıf içerisinde uygulanması öğrenciler arasında iş birliği, saygı ve yardımseverlik tutumlarının gelişmesine fayda oluşturmaktadır (Yalman, Aktepe ve Uzunöz, 2018).

2.2.4.5. Bütüncül Yaklaşım / Kohlberg'in Adil Topluluk Okulları

Kohlberg, birey ve toplumun ahlaki gelişimlerini desteklemek amacıyla adil topluluk okullarını kurarak katılımcıların ahlaki muhakeme becerisini geliştirmeye çalışmıştır. Bu doğrultuda bu okulun temeli demokrasi, adalet ve eşitlik kavramları üzerine atılmıştır (Akbaş, 2008, s.14). Kaymakcan ve Meydan (2011)'e göre, adil topluluk yaklaşımı kararların okuldaki tüm personelle birlikte alındığı ve sorumlulukların paylaşıldığı demokratik okul sürecinin yaşandığı bir yaklaşımdır. Dolayısıyla öğrencilerin de okul kurallarının oluşturulmasına katılarak görüşlerini belirttiği, gerekliliklerine inandığı ve sorumluluk aldığı bir atmosferde ahlaki gelişimleri amaçlanır.

Bu bağlamda Kohlberg ve arkadaşları iki farklı okulda uygulama yapmıştır. Bu eğitim kurumları, Cambridge Cluster Okulu ve Scarsdale Alternatif Okulu'dur. Bu okullarının uygulamadaki kararları Tablo 3'te ifade edilmiştir (Çinemre, 2013, s.158).

Tablo 3. Adil Topluluk Okulları Yaklaşımının Uygulandığı Okullarının Kararları

Cambridge Cluster Okulu	Scarsdale Alternatif Okulu
Okulun yönetiminde tam katılımlı demokratik bir süreç benimsenmektedir. Haftada bir düzenlenen toplantılarda kararlar oy çokluğu ile alınır.	Okul yönetim şekli ve yaşam tarzı paydaşlarla (öğretmen-öğrenci) birlikte tasarlanacaktır.
Bir yürütme kurulu oluşturulacak ve bu kurul öğretmen, öğrenci ve velilerden oluşacaktır.	Ortak hedefler ve sosyal sorumluluk faaliyetleri ile sınıf içi dayanışmanın oluşturulması.
Ortak hazırlanan bir topluluk sözleşmesi yapılacaktır.	Farklılıklara saygılı, hoşgörülü ve bunu zenginlik olarak gören eğitim kurumu.
Katılım hakkı, ifade özgürlüğü ve onur dokunulmazlığı mutlak süratle koruma altına alınacaktır.	Bütüncül gelişim kapsamında yaşarken birtakım beceriler edinme.
	Gerçek hayatla ilgili problemlere odaklanma ve çözüm arama süreci.

Tablo 3 incelendiğinde, Kohlberg'in ahlak eğitimi modelini uygulayan her iki okulun kararlarında benzerlikler görülmektedir. Bu okullar sadece karakter ve değer eğitimiyle öğrencilere değer kazandırmayı değil, değerlerin yaşatıldığı ve demokrasi eğitiminin yapıldığı

söylenabilir. Ek olarak, Kohlberg'in bu okullarda adaletli bir toplum oluşturmak amacıyla eğitim üçgeninin unsurları (öğretmen-veli-öğrenci) ile de işbirliği içinde olduğu ifade edilebilir.

2.2.5. Saygı Değeri

Saygı kelimesi sözlükte “değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu; hürmet, ihtiram ya da başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Pighin'e (2005, s.59) göre saygı; bireyin bir başkasını doğru-yanlış, haklı-haksız, düşünceleri ve özgürlüğüyle kısaca olduğu gibi kabul etme şekli olarak ifade etmiştir. Benzer bir ifadeyle Türk'e (2009, s.43) göre saygı, bireyi olduğu gibi kabul görmek anlamındadır. Saygı; bir bireyin karşı tarafa düşünüldüğünü hissettirmesine ilaveten dil, din ve ırkı fark etmeksizin ayrıştırmadan kabul etmesidir (Perese, 2005, s.15). Saygı değeri, birden fazla değeri içerisinde bulunduran ve diğer değerlere zemin oluşturan temel bir değer konumundadır; çünkü yardımseverlik, dostluk ve sevgi gibi değerlerin ön koşulu olma özelliği taşımaktadır (Loomans ve Loomans, 2005, s.11). Bu nedenle saygının değer eğitiminde bireylere kazandırılması gereken temel bir değer olduğu söylenebilir. Buradan hareketle Yazıcı (2008, s.31) saygıyı, çocukların kendilerini tanıyıp evrensel bir bakış açısı oluşturması ve toplumla bir arada uyum içerisinde yaşayabilmesi için çocuklarda bulunması gereken önemli bir değer olarak belirtmiştir.

Çocuklara verilen saygı eğitimi, onlara farklılıkları kabul etme ve saygı ile karşılamayı kazandırmaktadır (Üner, 2011). Çocuklara verilen saygı eğitimi ilk olarak ailede başlar ve ilk öğrenmelerini burada kazanır ardından okul ve sosyal çevresinde bu eğitimleri devam eder. Bu süreçte ilkokulda uygulanan değer eğitiminin etkili bir şekilde yürütülmesi çocukların ileriki yıllarda daha sağlıklı bir karakter oluşturmasını sağlamaktadır (Albayrak, 2015). Bu nedenle değer eğitimi sürecini yürüten eğitim kurumlarına burada önemli görevler düşmektedir.

Saygı değeri eğitiminde çocukların sürece aktif bir şekilde katılmalarını sağlayan, sonuç yerine süreç odaklı olan, öğrencilerin hazır bulunurluklarını göz önünde bulunduran ve eğlenerek öğrenmesini sağlayan etkinlikler yoluyla süreç planlanmalıdır (Perese, 2005, s.6). Türk (2009, s.102), yürüttüğü bir çalışmasının sonucunda öğretmenlerin saygı eğitiminde rol model olmayı önceliklediklerini ifade etmiştir. Bu bağlamda saygı eğitiminin teorik bir bilgi süreci olarak aktarılmasının etkili olmayacağı söylenebilir.

2.3. Oyun

Oyun kelimesi sözlükte belirli kuralları olan, motive edici olan, çok yönlü beceri gelişimini destekleyen bir etkinliktir (TDK, 2023). Dönmez (2000, s.20) ise oyunu; amaçlı-amaçsız ya da kurallı-kuralsız olabilen, genellikle istekli bir şekilde katılım gösterilen ve hayatın içinden olan en aktif öğrenme şekli olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda oyun, çocukların bazı kavram, sosyal norm ve haklarını öğrenmesini sağlarken onların bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerilerinin gelişimine yardımcı olur (Özer, Gürkan ve Ramazanoğlu, 2006, s.54). Bu sayede bilgiyi yapılandırma, karar verme, düzen kurma, paylaşırma, yardımseverlik ve başkalarının haklarına saygılı olma gibi birçok değer ve beceriyi eğlenceli ve örtük bir şekilde öğrenir (Çoban ve Nacar, 2006, s.27). Her bireyin yaşına bakılmaksızın oyun ile öğreneceği, gelişimini sürdüreceği ve bilmediği yönlerini keşfedebileceği yönleri bulunmaktadır bu bakımdan oyunun bireylerin gelişimi için etkisi yadsınamaz (Yıldırım, 2012, s.13). Bu nedenle oyun ile öğrenme arasındaki ilişkinin önemli olduğu söylenebilir.

Aksoy (2010) bir çalışmada oyunun özelliklerini şu şekilde açıklamıştır:

- Belirli bir amaç ve kuralları bulunur.
- Birden fazla stratejisi vardır.
- Problem çözme ve yaratıcı düşünme becerisini kullanır.
- Aktif ve etkileşimli bir süreç sağlar.
- Motivasyonu artırır.
- Doğru ve yanlış davranışı fark ettirir.

2.3.1. Eğitsel Oyun

Eğitsel oyun, bireylerin olumlu davranışlar kazanmasını etkileyen hem eğlendiren hem de fiziksel ve ruhsal gelişimini sağlayan etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Akandere, 2006, s.19). Bir başka ifadeyle eğitsel oyunlar, öğrenmeyi keyifli ve etkileşimli hale getiren; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştiren, kazanımların pekiştirilerek kalıcılığının artırılmasını sağlayan etkinliklerdir (Doğanay, 2006, s.200). Aynı zamanda eğitsel oyunlar, geleneksel öğretim yöntemlerinin dışında öğrencilerin pasif halden aktif hale geçmelerini sağlamaktadır (Varan, 2017, s.24). Eğitsel oyunlar, ulaşılmak istenen kazanımlar doğrultusunda bilginin tekrar edilmesi ve pekiştirilmesini amaçlarken oyunlar ise öğretimden ziyade hedefe ulaşmayı amaçlamaktadır (Yılmaz, 2015). Bu bakımdan eğitsel oyunların verimli bir şekilde planlanması önem taşıdığı söylenebilir.

2.3.2. Eğitsel Oyunun Özellikleri

Eğitsel oyunların özellikleri şu şekilde belirtilmiştir (Üstündağ, 2017, s.26):

- Eğitsel oyunların kuralları bulunur.
- Yetenekleri keşfetme fırsatı sunar.
- Öğretmen oyunu yönetirken rehber konumdadır.
- Öğrenciler merkezde ve aktif olarak bulunur.
- Bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilip değerlendirmesi yapılır.
- Eğitim sürecini eğlenceli hale getirerek öğrencinin derse isteğini artırır.
- Hedeflenen değer, beceri veya davranışların kazanılmasına yardımcı olur.
- Bilginin pekiştirilmesi ve kalıcılığının artırılmasında etkili olmaktadır.

2.3.3. Eğitsel Oyunun Planlanması

Eğitsel oyunun seçiminde doğru tercih yapabilmek için oyuncuların yaş, gelişim düzeyi ve ilgilerine göre en uygun oyunu, mekânı ve araç gereçleri seçmek önemlidir. Buradan hareketle eğitsel oyunu seçerken dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekildedir (MEB, 2020, s.53):

1. **Oyunun Eğitsel Değeri ve Amacı:** Katılımcıların etkinlik sonunda hangi kazanımı edineceklerinin ve ne kadar faydalanacaklarının değerlendirilmesidir. Oyunda neyin amaçlandığı iyi bilinmeli ve ona göre tercihte bulunulmalıdır. Bunun yanı sıra her oyun işbirliği, dayanışma, yardımlaşma ve tebrik etme gibi değerleri de içerisinde bulundurmmalıdır.
2. **Oyuncu Seviyesi:** Katılımcıların yaşı, cinsiyeti ve fiziksel durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Katılımcıların iyi tanınması ve farklılıkların bilinmesi gerekmektedir. Ayrıca lider ruhlu olan katılımcılar farklı gruplara paylaştırılmalıdır böylelikle herkese lider olma fırsatı oluşturulmalıdır.
3. **Oyunun Yeri:** İlk olarak oyun yerinin güvenliği sağlanmalı ve tehlike oluşturabilecek nesneler ortadan kaldırılmalıdır. Oyun oynanacak alanlar oyunun öncesinde belirlenmiş olmalıdır.
4. **Oyunun Araç Gereçleri:** Oyunda kullanılacak araç ve gereçler oyun planında belirtilmelidir. Ayrıca araçlar her oyuncuya yetecek sayıda bulunmalıdır.
5. **Oyunun Süresi:** Kurallı oyunlar üç farklı bölüme ayrılmalıdır bunlar; ısındırıcı, hareketli ve dinlendirici şeklinde olmalıdır. Isındırıcı oyun beş dakika, hareketli oyun

on beş dakika, dinlendirici oyun ise on dakika sürede oynatılmalıdır. Buna ilaveten de oyun kullanma basamakları için on dakika ayrılmalıdır. Ancak oyun bitkinlik verinceye kadar oynatılmamalı ve katılımcıların dikkati dağılırsa devam ettirilmemelidir.

2.3.4. Eğitsel Oyun Tekniğini Kullanma Basamakları

MEB Spor Lisesi 9. Sınıf Eğitsel Oyunlar Ders Kitabı'nda eğitsel oyunların planlanması dört aşamadan oluşmaktadır (MEB, 2020, s.57):

1. **Oyunun Tanıtılması:** Öncelikle oyunun adı ve varsa hikâyesi bu aşamada oyunculara anlatılıp tanıtılır.
2. **Oyunun Kurallarının Belirlenmesi:** Oyunun kuralları açık, anlaşılır ve basit bir dilde oyunculara aktarılmalıdır. Aksi takdirde karmaşa ve zorluklarla karşılaşılması muhtemeldir.
3. **Oyunun Uygulama Aşaması:** Oyuna başlanmadan önce anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek için mutlaka bir kere de olsa deneme yapılmalıdır. Burada düzeltmeler gerekiyorsa müdahale edilir.
4. **Oyunun Değerlendirme Aşaması:** Oyun tamamlandıktan sonra belirlenen kazanımlara erişimin ne boyutta sağlandığı ve oyunun ne derece etkili olduğunu bu aşamada tespit edilmelidir. Nelerin eksik nelerin iyi yapıldığı konuşulup bir sonraki oyunda gerekli adımlar atılmalıdır.

2.3.5. Eğitsel Oyunun Faydaları

Tural'a (2005, s.94) göre eğitsel oyunların faydaları aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

- Eğitsel oyunun katılımcıları aktif hale getiren bir süreç olması nedeniyle günümüz gereksinimlerine uygun bir öğretim tekniğidir.
- Eğitsel oyunun hem eğitim hem de sportif boyutunun bulunması farklı gelişimsel alanlarını aynı anda geliştirme fırsatı sunmaktadır.
- Eğitsel oyun, dikkat sürecini ve kalıcılığı artırır.
- Eğitsel oyunu değerlendirme aşamasında öğrenci doğru ve yanlışlarını fark eder, böylelikle kendini kontrol etme becerisini geliştirir.
- Öğrencinin ilgisini çektiği için kontrol ve sınıf yönetimini kolaylaştırır.

- Eğitsel oyun ile düzenlenen eğitim sürecinde akademik başarı olumlu yönde etkilenir.

2.3.6. Eğitsel Oyunun Sınırlılıkları

Eğitsel oyunun sınırlılıkları ise aşağıdaki gibi belirtilmiştir (Zengin, 2002, s.58):

- Eğitsel oyunlardan bazılarının bilişsel beceriler açısından üst seviyeler içermesi öğrenme sürecinde aksamalar ortaya çıkarabilir.
- Sınıf mevcudunun fazla olması sınıf yönetimi ve kontrolünü zorlaştırabilir.
- Oyunun planlanma ve uygulama aşamaları konusunda uygulayıcılar gerekli eğitim ve tecrübeye sahip değilse tam verim sağlanamayabilir.
- Sınıfın tamamının katılmadığı oyunlarda kontrol sorunları ortaya çıkabilir.
- Eğitsel oyunların hazırlık ve uygulama süreci diğer yöntemlere göre daha fazla emek ister.
- İyi yönetilemediğinde zaman kaybına neden olabilir.
- Oyuncular arasında rekabet ve hırs kaynaklı sorunlar oluşabilir.
- Oyunlar lider özellikli girişken oyuncular arasında döngü oluşturabilir.
- Kontrol elden bırakılırsa oyun amacından sapabilir.

2.4. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Aladağ (2009), doktora tezinde “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Eğitimi Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sorumluluk Değerini Kazanma Düzeyine Etkisini” belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, ön test-son test kontrol gruplu deneme modelini kullanarak hem nicel hem de nitel verilerden faydalanmıştır. Nicel veriler için Sorumluluk Ölçeği, Bilişsel Düzey Ölçeği ve Duyuşsal Düzey Ölçeği uygulanmıştır. Nitel verilerinde ise görüşme tekniğini kullanmıştır. Aladağ (2009), sekiz hafta boyunca değer eğitimi yaklaşımlarına uygun bir şekilde öğretim yaparak süreci gözlemlemiştir. Elde ettiği hem nicel hem de nitel verilerin analizi sonucunda uygulanan programın deney grubu üzerinde olumlu bir etkisi olduğu bulunmuştur.

Kurtulmuş (2009), yüksek lisans tezinde, ilköğretim 5.sınıf sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılmasında değer analizi yaklaşımının etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, ön test-son test kontrol gruplu deneysel deseni kullanmıştır. Kontrol grubunda geleneksel yöntemlerle, deney grubunda ise değer analizi yaklaşımıyla değerler kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu süreç dokuz hafta boyunca sürmüştür. Araştırma verileri araştırmacı tarafından

hazırlanan değer belirleme ölçeği ve gözlem formu ile toplanmıştır. Veriler doğrultusunda elde edilen sonuç, “istiklal marşı ve bayrağa saygı”, “dayanışma”, “akademik dürüstlük” ve “adil olma” değerinde deney grubu üzerine anlamlı bir fark olduğu yönünde bulunmuştur.

Tahiroğlu (2012), “Değerler Eğitiminin İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Kurallarına Yönelik Tutumlarına Etkisi” başlıklı çalışması, Değer Açıklama ve Değer Analizi yaklaşımlarına uygun olarak geliştirdiği trafik eğitimi etkinliğinin öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda deney grubunun 28, kontrol grubunun ise 26 öğrenciden oluştuğu ön-test son-test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Veriler, Trafik Kuralları Tutum Ölçeği ile toplanarak T-Testi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak ise, değer eğitimi yaklaşımlarına uygun olarak geliştirilen etkinliklerin, öğrencilerin trafik kurallarına yönelik tutumları üzerine olumlu etkisi olduğuna ulaşmıştır.

Külünkoğlu (2018), doktora çalışmasında, ortaokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde uygulanan değer eğitimi çalışmalarının öğrencilerin “dürüstlük” değerini kazanmasına etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bunun için hem nicel hem de nitel verilerden faydalandığı bir karma yöntem belirlemiştir. Çalışma grubunu ise deney grubu 19, kontrol grubu 23 kişi olmak üzere toplamda 42 kişiden oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında dürüstlük ölçeği, bilişsel düzey ölçeği ve duyuşsal düzey ölçeğini kullanmıştır. Sekiz hafta boyunca sosyal bilgiler dersi ile değer eğitimi yaklaşımlarını bütünleştirerek deney grubuna programını uygulamıştır. Araştırmasının sonucunda, deney grubunun dürüstlük değerini kazanma düzeyinin kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu elde edilmiştir.

Tekin (2019) yüksek lisans tezinde, etkinlik temelli değer eğitiminin İlkokul 4. Sınıflardaki öğrencilerin sorumluluk değerini kazanmasındaki etkisini ele almıştır. Araştırmanın çalışma grubu, deney grubu 19 ve kontrol grubu 17 olmak üzere toplam 36 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma, deney grubu ile kontrol grubu arasındaki farkı ortaya koymayı hedeflediği için ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında ise Sorumluluk Ölçeği, Duygu ve Düşünceleriniz Formları, Veli Görüşme Formu ve Öğrenci Davranış Takip Çizelgesinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, etkinlik temelli eğitim öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağladığından değer eğitiminde olumlu yönde etkili olmuştur.

Usta ve Yorulmaz (2023), “Values Education with Educational Games” başlıklı bu çalışmada İstanbul’da bir devlet okulunda 23 ilkokul 3. sınıf öğrencisiyle yönelik Beden Eğitimi ve Oyun dersi kapsamındaki eğitsel oyunlar yoluyla programda sorumluluk, sabır ve dürüstlük değerleri hakkında farkındalık yaratmada eğitsel oyunların etkililiğini ortaya koymayı amaçlayan bir eylem araştırmasıdır. Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle belirlenen katılımcılarla yapılan çalışmada, uygulama sürecini değerlendirmek için gözlem, görüşme, ses ve video kayıtları kullanılmıştır. Nitel veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Bu çalışmanın sonunda, beden eğitimi ve oyun derslerinde eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen eğitimin öğrencilerde sorumluluk, sabır ve dürüstlük değerleri konusunda farkındalık yarattığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin süreçle ilgili olumlu düşüncelere sahip oldukları ve etkinliklerden keyif aldıkları gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Uslu ve Özgün (2024), “Effectiveness of Play and Activity-Based Preschool Values Education Practices: An Experimental Study” başlıklı çalışmada çocuğun değerler eğitimi sürecini desteklemek amacıyla oyun ve etkinlik temelli bir sürecin etkilerini araştırmayı hedeflemektedir. Çalışma ön test – son test gruplu yarı deneysel desende düzenlenmiştir. Çalışma grubu 38’i kontrol grubu ve 33’ü deney grubu olmak üzere 71 kişiden oluşmaktadır. Deney grubundaki öğrencilere altı haftalık uygulama yapılmıştır. Verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda etkinlik temelli eğitimin çocukların değer eğitimine yönelik bilinç düzeylerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.5. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Eliasa (2013), ele almış olduğu “Öğrencilerin Takım Çalışması ve Sorumluluk Değerlerinin Artırılması Oyunlar Aracılığıyla: Eğitim Karakterinin Derslere Entegre Edilmesi” başlıklı makalesinde öğrencilerine bireysel ve grup halinde yapabilecekleri görevler vererek öğrenciler arasında işbirliği ve sorumluluk değerini geliştirmeyi amaçlamıştır. Bunun için eğitsel oyunlarla tasarlanmış görevleri öğrencilerine dağıtmış ve onların bu görevleri bireysel mi yoksa grup halinde mi yaptığını gözlemlemiştir. Araştırma sonucunda oyunların çocukların davranışlarına doğrudan ve dolaylı olarak yansıdığı, bu nedenle değer eğitimi sürecinin oyunlarla yürütülebileceğini ifade etmiştir.

Suhra, Djubaedi ve Mail (2020), birlikte yürüttükleri “Bugis Geleneksel Oyunlarının Medrese Öğrencilerinin Karakter Eğitimine Katkısı” başlıklı çalışmada geleneksel bir oyunun katılımcıların karakter eğitimine etkisi olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu

Çalışma nitel bir araştırma olup Bone Regency'deki İbtidaiyah Amir al-Jannah Tippulue'de medresesinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın verileri saha gözlemleri, eğitim-öğretim görevlileri ile yapılan görüşme ve dokümanlardan elde edilmiştir. Verilerin analizi, interaktif model analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, oyun medresedeki öğrencilerin karakterlerinin güçlendirilmesine katkıda bulunduğu ortaya koyulmuştur.

Misli, Alimuddin ve Manda (2016), “The Implementation of Character Education through Scout Activities” (İzci Faaliyetleri Aracılığıyla Karakter Eğitiminin Uygulanması) adlı çalışmalarında izci faaliyetlerinin öğrencilerin karakter ve değer eğitimlerine etkilerinin olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmalar veriler, gözlem, görüşme ve dokümantasyon yöntemleriyle toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre izcilik faaliyetlerinin öğrencilerin değer geliştirmelerine etkisi olduğunu göstermektedir.

Löfdahl (2006), “Children’s Play and Peer-Cultures in Pre-School” adlı çalışmasında okul öncesi dönemde çocukların oyundaki içeriği akran kültürlerinde üstün bir statü pozisyonu elde etmek için nasıl kullandıklarını tartışıyor ve değerler eğitimi için bazı çıkarımları incelemiştir. Çalışma grubu üç ila altı yaş arasındaki çocuklardan oluşturulmuştur. Nitel bir araştırma olan bu çalışmanın veri toplama süreci ise çocukların serbest oyun zamanlarında yapılmış ve hem alan notları hem de video kaydı kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yapılmıştır. Sonuç olarak, okul öncesindeki çocukların oyun sırasında hem değerlerini kullandıkları hem de bunlara katkıda bulundukları ortaya çıkmıştır.

Zakaria, Juditya ve Hambali (2022), “ Traditional Games For Establishing Respect Attitude” adlı çalışmalarında geleneksel oyunlar aracılığıyla öğrenci saygısının oluşumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada tek grup ön test-son test deneysel bir model kullanılmıştır. Veri toplama ve analiz sürecinden sonra çalışmanın sonucu, öğrencilerin saygı tutumu düzeyinin geleneksel oyunlardan sonra anlamlı bir şekilde arttığı görülmüştür. Bu bakımdan geleneksel oyunlar aracılığıyla çocuklara saygı değerinin kazandırılmasının etkili olduğu ifade edilmiştir.

Romance, Weiss ve Bockoven (1986), “A Program to Promote Moral Development through Elementary School Physical Education” başlıklı araştırmalarında özel olarak tasarlanmış bir beden eğitimi programının ilkokul düzeyindeki çocukların ahlaki gelişimi üzerindeki etkililiğini ele almışlardır. Çalışma grubunu kontrol ve deney (N=32) olmak üzere iki farklı

sınıf oluşturmuştur. Deney grubu ahlaki gelişim için tasarlanmış 8 haftalık bir programa tabii tutulurken kontrol grubu normal eğitime devam etmiştir. Uygulamalar sonunda elde edilen veriler t-testi ile analiz edilerek karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, deney grubu spor, yaşam ve genel ahlaki muhakemede daha fazla gelişme göstermiştir. Bu bakımdan beden eğitimi yoluyla ahlaki gelişimi teşvik etmek için tasarlanmış bir programın çocukların ahlaki gelişim düzeylerinde olumlu yönde bir artış olabileceğini göstermiştir.

Corzo ve Castenada (2017), “Promoting Respect as a Human Value in a Public School” başlıklı çalışmasının amacı, ilkokuldaki öğrencilerin birbirlerine karşı saldırganlık seviyelerini dengelemek, iyi bir takım çalışmasını ve saygıyı teşvik etmektir. Bu bakımdan araştırmada nitel araştırma türlerinden vaka çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubunu bir devlet okulunun ilkokul düzeyinde 7-13 yaşları arasında bulunan 62 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından 15 İngilizce dersi boyunca belirli müfredat standartlarını takip ederek sözlü alıştırmalar, atölyeler, kelime bulmacaları, örnek olay ve oyunlar kullanılarak bir dizi sınıf etkinliğı uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi yapıldığında sınıf içinde ve dışında saygılı tutumların arttığı, faaliyet sonunda sınıf atmosferinin olumlu yönde değıştiğı, takım çalışması kurallarının uygulandığı tespit edilmiştir. Bu bakımdan araştırmada kullanılan değer kazandırma sürecinin etkili olduğı görölmüştür.

Kovacevic ve Opic (2014), “Contribution of Traditional Games to the Quality of Students” Relations and Frequency of Students’ Socialization in Primary Education” adlı araştırmasında geleneksel oyunların öğrenciler arasındaki ilişkinin kalitesi ve sosyalleşmeye katkısını tespit etmeyi amaçlamıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ilkokul seviyesindeki 232 öğrenci oluştırmaktadır. Elde edilen bulgular analiz edildiğinde, iki grup arasında anlamlı bir farkın olduğı görölmüştür. Sonuç olarak, geleneksel oyunlar uygulanması sonrasında öğrencilerin saygı değeri, insan ilişkileri ve sosyalleşmelerinde olumlu yönde bir artış olduğı tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, karma yöntem araştırma desenine uygun olarak tasarlanmış olup nicel ve nitel veri toplama tekniklerini birlikte kullanmaktadır. Nitel yöntem olarak öğrencilerle görüşme yapılacak olup nicel olarak ise gerçek deneme desenlerinden ön test - son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Araştırmada eğitsel oyunlarla telkin yaklaşımına göre tasarlanmış etkinlik planlarının uygulandığı deney grubu ile uygulama yapılmayan kontrol grubu arasındaki saygı değeri bilinç düzeyleri farkını ortaya koymak amacıyla bu model tercih edilmiştir.

Nicel araştırmalar, sosyal olguları sayısal verilerle ölçerek birtakım istatistiksel analizler aracılığıyla inceleyen çalışmalardır. Bu yöntemin başlıca özellikleri şunlardır; ölçülebilir olması, değişkenler arası ilişkileri ele alabilmesi, standartlaştırılmış veri toplama araçlarının kullanılabilmesidir (Yıldırım ve Uludağ, 2016, s. 325). Nitel araştırmalar ise sosyal olguları doğal bağlamlarında derinlemesine ele alan bir yaklaşımdır. Bu yöntemde veri toplama için araştırmacı gözlemi, katılımcılarla görüşmeler ve doküman inceleme gibi teknikler kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 45). Karma yöntem araştırmaları ise, sadece nitel ve nicel yöntemlerin bir arada uygulanmasından ziyade; her iki yöntemin güçlü yönlerini ele alma, araştırmayı çok yönlü inceleme fırsatı sunma ve her iki yöntemin de sorularına yanıt vermesi araştırmacının farklı boyutlarını ortaya koymayı mümkün kılabilir.

Ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen, araştırmalarda uygulama sonrası oluşan etkiyi nesnel olarak ölçmek için kullanılır. İlk olarak benzer özellikte kontrol ve deney grupları belirlenir. Araştırmanın başında bağımlı değişkeni ölçmek için her iki gruba da ölçek uygulanır, buna ön test denilmektedir. Ardından sadece deney grubuna planlanan uygulama yapılırken, kontrol grubuna herhangi bir işlem yapılmaz. Uygulama sürecinin tamamlandıktan sonra her iki gruba da aynı ölçme aracı tekrar uygulanır. Buradan hareketle, bu desenin uygulanan bir programın etkililiğini değerlendirmede güvenilir sonuçlar sağladığı söylenilebilir (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021).

Deney ve kontrol gruplarının öğretmenleri; yaş, cinsiyet, mesleki deneyim süresi, öğretim sürecine yönelik tutumları ile kullandıkları yöntem ve teknikler açısından benzer özellikler göstermektedir. Bu durum, öğretmen etkisinin araştırma sonuçları üzerindeki etkisini en aza indirmek amacıyla özellikle gözetilmiştir.

3.2. Araştırma Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılı, Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Fırat İlkokulu 4-A sınıfı ve Kavakdibi İlkokulu 4-A sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örnekleme kolay ulaşılabilirlik etkenine bağlı olarak uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örneklem, özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçasıdır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2021, s.83). Kolay ulaşılabilir örneklem ise hali hazırda bulunan, erişilebilmesi hızlı ve kolay olan unsurlara dayanmaktadır (Baltacı, 2018, s. 259).

Katılımcıların demografik özellikleri ise deney grubunu oluşturan Fırat İlkokulu 4-A sınıfı öğrencileri 7 Erkek 8 Kız, kontrol grubunu oluşturan Kavakdibi İlkokulu 4-A sınıfı öğrencileri 8 Erkek 7 Kız öğrenciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Saygı Eğilim Ölçeği

Sarmusak (2011, s.52) tarafından geliştirilen Saygı Eğilim Ölçeği, 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin yük değerleri. 341 ile. 697 arasında değişkenlik göstermektedir. Maddelerin puanlaması dördümlük likert tipinde “her zaman” (4), “çoğu zaman” (3), “çok nadir” (2), ve “hiçbir zaman” (1) şeklindedir. Olumsuz ifadelerin puanlaması ise tam tersi yönünde seyretmiştir. Bu ölçekte puanlama işlemi şu şekilde gerçekleştirilmektedir: 1., 2., 3., 6., ve 8. sorular ters puanlamaya tabidir. Bu maddelerden alınacak puanlar tersine çevrilerek hesaplanır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 14, maksimum puan ise 56’dır. Bireylerin aldığı toplam puan “saygı eğilim düzeyini” yansıtmaktadır. Puanın yüksek olması, saygı eğilimlerinin yüksek olduğunu; düşük olması saygı eğiliminin düşük olduğunu gösterir. Tek faktörlü bir yapıya sahip olan ölçeğin toplam varyans 30.26’dır. Ölçeğin güvenirlik düzeyini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha değeri hesaplanmıştır. Saygı Eğilim Ölçeğinin güvenirlik düzeyi .7725’dir; bu araştırma için ise iç tutarlılığı .81 olarak hesaplanmıştır.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmada kullanılan sekiz haftalık telkin yaklaşımına göre hazırlanmış etkinlik planı uygulamasının ardından öğrencilerin duygu ve düşüncelerine etkisini derinlemesine incelemek maksadıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Formun hazırlanmasında öncelikle literatür taraması yapılarak, değer eğitimi, telkin yaklaşımı ve saygı değeri ile ilgili daha önce yapılmış araştırmalardaki soru örnekleri incelenmiştir. Bu doğrultuda oluşturulan soru taslağı, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda kapsam geçerliği açısından değerlendirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak form son hâlini almıştır.

Görüşmeler deney grubunda bulunan 15 öğrenci ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Her öğrenciye Ö1'den Ö15'e kadar kodlar verilmiştir. Görüşme öncesinde öğrencilere süreçle ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu ekler bölümünde EK-3'te sunulmuştur.

3.3.3. Telkin Yaklaşımı Temelinde Eğitsel Oyunlarla Bütünleştirilmiş Etkinlik Planlarının Tasarımı

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından ilkökul 4. sınıf düzeyine uygun olarak "Telkin Yaklaşımı Temelinde Eğitsel Oyunlarla Bütünleştirilmiş Etkinlik Planları" tasarlanmıştır. Planların geliştirilme süreci şu aşamalardan oluşmaktadır:

1. **Alanyazın Taraması:** Konuyla ilgili teorik ve uygulamalı çalışmaların incelenmesi
2. **Amaçların Belirlenmesi:** Kazanımların ve değer eğitimi hedeflerinin oluşturulması
3. **İçerik Belirleme:** Yaş grubuna uygun etkinlik ve oyun içeriklerinin seçimi
4. **Taslak Oluşturma:** Öğretim sürecinin planlanması ve etkinlik şablonlarının hazırlanması
5. **Uzman Görüşü Alınması:** Alan uzmanlarının değerlendirmesiyle geçerlik sağlama
6. **Düzeltilme:** Uzman önerileri doğrultusunda planların iyileştirilmesi
7. **Oyun Mekanizmalarının ve Değerlendirme Sürecinin Belirlenmesi:**
 - Eğitsel oyunların kurallarının ve uygulama adımlarının netleştirilmesi
 - Öğrenci kazanımlarını ölçmeye yönelik değerlendirme yöntemlerinin tasarlanması

Araştırmacı tarafından geliştirilen etkinlik planlarında kullanılan tüm eğitsel oyunlar, "saygı" değerinin kazandırılması amacıyla özel olarak uyarlanmıştır. Bu uyarlama sürecinde, MEB Eğitsel Oyunlar Kitabı'nda (2020) belirtilen aşağıdaki temel ilkeler dikkate alınmıştır: Bunlar oyuncuların yaş, gelişim düzeyi ve ilgilerine göre en uygun oyunu, mekânı, araç-

gereçleri ve süreyi seçmektir. Telkin yaklaşımı, hem eğitsel oyun öncesi hazırlık aşamasında hem de oyun sürecinin doğal akışı içinde yapılandırılmıştır. Bu bağlamda tasarlanan etkinlik planlarının genel amaçları şu şekildedir:

- İlkokul 4. Sınıf öğrencilerine “saygı” değerini aktif öğrenme yöntemiyle kazandırılması
- Değerler eğitimini eğlenceli ve kalıcı hale getirecek uygulamalar sunulması
- Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarında çok yönlü gelişim sağlanması
- Sınıf ortamında kolaylıkla uygulanabilecek etkinlik örneklerinin bulunması
- Süreç değerlendirmeye uygun olması

Bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan etkinlik planları, hem teorik temellere dayandırılmış hem de uygulama kolaylığı gözetilerek kurgulanmıştır.

3.4. Uygulama/Veri Toplama

Araştırmanın veri toplama sürecine başlanmadan önce uygulama aşamasında kullanılmak üzere 8 haftalık etkinlik planları hazırlanmış ve gerekli izinler alınmıştır. Bunlar Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan Etik Kurul onayı (EK-12), Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma izni (EK-13) ve ölçek kullanım iznidir (EK-2). Tüm izin ve hazırlıklar tamamlandıktan sonra deney ve kontrol grubundan gerekli bilgilendirmeler yapılarak aydınlatılmış onam formu ve veli onay formları alınmıştır.

İlk olarak deney grubu olan Fırat İlkokulu 4-A sınıfı ve kontrol grubu olan Kavakdibi İlkokulu 4-A sınıfı öğrencilerine Saygı Eğilim Ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Ardından deney grubuna 8 hafta boyunca araştırma için hazırlanan etkinlik planları uygulanmıştır. Bu süreçte kontrol grubuna herhangi bir farklı uygulama yapılmayıp sınıf öğretmenleri tarafından mevcut programa bağlı kalınarak klasik konu anlatımlarından süreç yürütülmüştür. 8 haftalık süre sonunda deney ve kontrol gruplarına son test olarak Saygı Eğilim Ölçeği tekrar uygulanmıştır. Son olarak deney grubuna araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış sorular ile görüşme yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada nicel verilerin analizinde, deney ve kontrol gruplarından elde edilen verilerin analizi için SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Veriler, uygulama öncesi ve sonrasında karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olup

olmadığını belirlemek amacıyla Shapiro-Wilk normallik testi uygulanmıştır. Normal dağılım gösterdiği tespit edilen verilerde, aynı grubun iki farklı zaman diliminde yapılan ölçümler arasındaki farkın anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla Bağımlı Örneklem T-testi (Paired Samples T-test) kullanılmıştır. İki farklı grubun aynı zaman diliminde yapılan ölçüm sonuçları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını değerlendirmek için ise Bağımsız Örneklem T-testi (Independent Samples T-test) uygulanmıştır. Varyansların homojenliği varsayımı, Levene testi ile değerlendirilmiştir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2021).

Nitel verilerin analizinde, yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanan veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesi için kullanılırken; içerik analizi, verilerin detaylı bir şekilde incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temaların ortaya çıkarılmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.89). Bu kapsamda, görüşme sırasında toplanan veriler öncelikle dijital ortama aktarılmıştır. Dijital ortama aktarılan veriler, katılımcıların görüşleri arasındaki ortak noktaları ve temel kavramları belirlemek amacıyla defalarca incelenmiştir. Ardından, bu kavramlar kodlanmış ve birbiriyle ilişkili kodlar gruplandırılarak tematik yapılar oluşturulmuştur. Ayrıca, araştırma bulguları tablolar halinde düzenlenerek sunulmuştur. Verilerin analizi sırasında, öğrenciler Ö1, Ö2... şeklinde numaralandırılarak tanımlanmıştır.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ve hassas bir şekilde ölçebildiğini ifade eder. Diğer bir deyişle, geçerlik, testin gerçekten hedeflenen yapıyı ölçüp ölçmediğiyle ilgilidir. Güvenirlik ise bir ölçme aracının aynı koşullar altında, aynı bireylere uygulandığında benzer ve tutarlı sonuçlar verme derecesidir. Güvenilirlik, ölçümün zaman içinde veya farklı durumlarda ne kadar kararlı ve tekrarlanabilir olduğunu gösterir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2021, s.113). Bu bakımdan araştırmanın geçerliğini arttırmak için uzman görüşleri doğrultusunda farklı veri toplama araçları kullanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde araştırma amacına uygunluğu esas alınmıştır.

3.6.1. Nicel Verilerde Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın nicel verileri toplamada kullanılan Saygılı Olma Eğilim Ölçeğinin güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen $\alpha = 0,81$ değeri, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuç

araştırmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçek hakkındaki diğer bilgiler araştırmanın veri toplama araçları başlığı altında daha detaylı bir şekilde verilmiştir.

3.6.2. Nitel Verilerde Geçerlik ve Güvenirlik

İnandırıcılık (iç geçerlik), araştırmanın bilimsel olarak kabul edilmesi için araştırma süreci ve sonuçlarının açık, tutarlı ve teyit edilebilir olmasıdır. Araştırmanın nitel verilerinin inandırıcılığını arttırmak için uzun süreli etkileşim, veri toplama araçlarını çeşitlendirme, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi stratejileri bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.277). Buradan hareketle, veri toplamada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun ve uygulama için hazırlanan etkinlik planlarının hazırlanmasında uzman öğretim üyesi görüşlerine başvurulmuş olup gerekli düzeltmelerle son şeklini almıştır. Araştırmanın aktarılabilirliği (dış geçerlilik) ise, araştırma sonuçlarını benzer ortamlara genellemek olup bunu arttırmak için ayrıntılı betimleme ve amaçlı örneklem yöntemleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda uygulanan etkinlik planlarına ekte yer verilmiştir. Çalışma grubu ise araştırmanın amacına uygun olacak şekilde seçilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliği iç ve dış güvenirlilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç güvenirlilik (tutarlılık), bulguların tutarlı ve sistematik bir şekilde ortaya konulmasını içermektedir. Bu kapsamda veri toplama sürecinde standart bir süreç izlenerek uygulama tutarlılığı sağlanmıştır. Dış güvenirlilik (teyit edilebilirlik) ise, araştırmacının araştırma sürecini detaylı bir şekilde ifade etmesi ve izlenebilir olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.275). Bu bakımdan yöntem bölümünde araştırmacının uyguladığı basamaklar detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca araştırmada elde edilen veriler muhafaza edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, telkin yaklaşımıyla saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkisini belirleme amacı ile toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

İlk olarak grupların saygı değerine olan eğilimlerini belirlemek adına uygulama öncesi ve sonrasında “Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği” uygulanmıştır. Buradan elde edilen verilerin istatistiksel analize uygunluğunu belirlemek için kapsamlı bir Shapiro-Wilk normallik testi yapılmış ve normallik testi sonuçları Tablo 4’te yer almaktadır. Ayrıca, deney grubunun ön test ve son test puanlarına dair betimsel istatistikleri ise Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 4. Deney Grubuna Ait Saygı Eğilimi Ölçeği Ön test- Son test Puanları Shapiro-Wilk Normallik Analizi Sonuçları

Deney Grubu	İstatistik	sd	p
Ön Test	.94	15	.051
Son Test	.92	15	.49
Fark	.94	15	.49

Tablo 4’te görüldüğü üzere deney grubunun ön test ($p=.051$), son test ($p=.25$) ve fark ($p=.49$) puanlarının normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle iki ölçüm arasındaki farkın anlamlılık düzeyini belirlemede Bağımlı Örneklem T-testi (Paired Samples T-test) kullanılacaktır.

Tablo 5. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Deney Grubu	N	min.	max.	ort.	sd
Ön Test	15	23	52	41.06	9.48
Son Test	15	43	56	49.80	3,46

Tablo 5’te bulunan veriler incelendiğinde, deney grubunun ön test ($\bar{x}=41.06$) ve son test ($\bar{x}=49.80$) puan ortalamalarının son testte belirgin bir şekilde artış gösterdiği

gözlemlenmektedir. Ayrıca deney grubunun ön testte minimum puanı 23 iken son testte bu puan 43 seviyelerine yükselmiştir. Bu bağlamda deney grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Bağımlı Örneklem T-testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test-Son Test Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları

Deney Grubu	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Ön Test	15	41.06	9.48	-2.85	.01
Son Test	15	49.80	3.46		

*p<.05

Tablo 6’ya göre, deney grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<.05; p=.01). Buradan hareketle, telkin yaklaşımına uygun olarak geliştirilen eğitsel oyunlarla saygı değeri etkinlik planlarının uygulandığı deney grubunun saygı eğilimlerini anlamlı bir şekilde arttırdığı söylenebilir.

4.2. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Kontrol grubunun veri analizine başlamadan önce puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ön test, son test ve son testten ön testin çıkarılması ile elde edilen fark puanlarına Shapiro-Wilk normallik testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda ulaşılan veriler Tablo 7’de görülmektedir. Buna ilaveten kontrol grubunun ön test ve son test puanlarına ait betimsel istatistikler ise Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 7. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön test, Son test ve Fark Puanları Shapiro-Wilk Normallik Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	İstatistik	sd	P
Ön Test	.90	15	.10
Son Test	.91	15	.17
Fark	.94	15	.43

Tablo 7’ye göre; kontrol grubunun ön test (p=.10), son test (p=.17) ve fark (p=.43) puanlarının normal dağılım gösterdiğine ulaşılmıştır. Elde edilen veriler normal dağılım gösterdiğinden iki test arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamada Bağımlı Örneklem T-testi kullanılacaktır.

Tablo 8. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Kontrol Grubu	N	min.	max.	ort.	sd
Ön Test	15	23	54	41.86	9.86
Son Test	15	26	51	39.13	8,46

Tablo 8’de görüldüğü üzere, kontrol grubuna uygulanan ön testte saygılı olma eğilimleri ortalaması ($\bar{x}$ =41.86) ile son testte saygılı olma eğilimleri ortalaması ($\bar{x}$ =39.13) arasında birbirine yakın bir sonuç olduğu görülmektedir. Bu bakımdan kontrol grubuna ait bu iki farklı ölçümdeki farkın anlamlılık düzeyini belirlemek için Bağımlı Örneklem T-testi uygulanmış ve sonucu Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Kontrol Grubunun Saygılı Olma Eğilim Ölçeği Ön Test-Son Test Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Ön Test	15	41.86	9.86	1.12	.27
Son Test	15	39.13	8,46		

*p<.05

Tablo 9’da bulunan veriler incelendiğinde, kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p<.05$; $p=.27$). Bu bağlamda ön test ve son test arasında herhangi bir farklı uygulama yapılmayan kontrol grubunda saygı eğilimlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.3. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilimleri ön test puanları, Shapiro-Wilk normallik testi sonucunda Tablo 1’de deney ($p=.051$) ve Tablo 4’te kontrol ($p=.10$) grubunun normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Bunun yanı sıra ön test puanlarının varyanslarının homojenliğini incelemek için Levene Testi uygulanmış ve sonucunda varyansların homojen olduğu elde edilmiştir ($p>0,05$; $p=.837$).

Deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilimleri ölçeği ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için normal dağılım gösteren ve birbirinden bağımsız gruplarda kullanılan Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Sample T- Test) gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen veriler Tablo 10’da belirtilmiştir.

Tablo 10. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği Ön Test Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Ön Test	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Deney	15	41.06	9.48	-.18	.85
Kontrol	15	39.13	8,46		

Tablo 10'a göre, uygulama öncesinde deney ve kontrol gruplarının saygı eğilim ölçeği ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>.05$; $p=.85$). Başka bir ifadeyle, uygulama öncesinde deney ve kontrol grubunun saygı eğilim düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.4. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimleri Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilimleri son test puanları, Shapiro-Wilk normallik testi sonucunda Tablo 1'de deney ($p=.49$) ve Tablo 4'te kontrol ($p=.17$) grubunun normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda son test puanlarının varyanslarının homojenliğini incelemek için gruplara Levene Testi uygulanmış ve sonucunda varyansların homojen olmadığı görülmüştür ($p<0,05$; $p=.007$).

Deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilimleri ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için normal dağılım gösteren ve birbirinden bağımsız gruplarda kullanılan Bağımsız Örneklem T-Testi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen veriler Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Gruplarının Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği Son Test Puanları Bağımsız Örneklem Testi Sonuçları

Son Test	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Deney	15	49.80	3.46	3.85	.001
Kontrol	15	41.86	9.86		

Tablo 11'e göre, uygulama sonrasında deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilimi ölçeği son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p=.001$; $p<.05$). Başka bir ifadeyle, uygulama sonrasında deney grubunun saygı eğilimi düzeyi kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde artış gösterdiği söylenebilir.

4.5. Deney Grubunun Etkinlikler Sonrası Saygı Konusundaki Bilinç ve Gelişim Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Uygulama sonunda deney grubunda bulunan katılımcılara saygı değerine ve eğitsel oyunlarla telkin yaklaşımına ilişkin görüşlerini almak için katılımcılara beş soru sorulmuştur. Katılımcıların bu sorulara verdiği yanıtlar incelenmiş ve elde edilen veriler beş tema altında toplanmıştır. Her temaya yönelik alt kodlar ve frekanslar aşağıda Tablo 12’de sunulmuştur. Ayrıca katılımcıların görüşlerinden bazı alıntılara yer verilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Etkinlikler Sonrası Saygı Konusundaki Bilinç ve Gelişim Değerlendirmeleri

Tema	Alt Kodlar	Frekans
1. Saygı Kavramına Yüklenen Anlamlar	Hoşgörülü olmak	6
	İyi davranmak	4
	Empati kurmak	2
	Dinlemek	2
	Adaletli ve eşit davranmak	1
2. Saygılı Davranmanın Gerekliliği	Sağlıklı ilişkiler	4
	Toplumsal huzur	4
	Adalet ve eşitlik	3
	İletişimi güçlendirme	3
	Örnek olmak	1
3. Saygılı İnsanların Davranış Biçimleri	Kibar ve nazik olma	5
	Farklılıkları kabul etme	4
	Dikkatli dinleme	3
	Empati kurma	2
	Doğayı ve hayvanları koruma	1
4. Saygı Duyulan Kişiler ve Gruplar	Aile	7
	Öğretmen	4
	Arkadaş	2
	Yaşlılar	1
	Doğa ve hayvanlar	1

5. Etkinlik Sonrası Öznel Gelişim	Değişim ve öğrenme	11
Değerlendirmesi	Eksiklikler ve gelişim ihtiyacı	2
	Sosyal ilişkilerdeki iyileşme	2

Tablo 12 incelendiğinde, deney grubuna uygulanan telkin yaklaşımına dayalı eğitsel oyun etkinliklerinin, öğrencilerde saygı değerine ilişkin farkındalık, davranış gelişimi ve öz değerlendirme bağlamında olumlu etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Öğrencilerin kavramsal açıklamaları, gerekçeleri, gözlemleri ve öznel değerlendirmeleri bir araya getirildiğinde, elde edilen nitel verilerin, nicel verileri desteklediği görülmektedir. Özellikle son testte elde edilen anlamlı artışlarla birlikte, öğrencilerin etkinlik sonrası kendilerini daha bilinçli, daha dikkatli ve daha uyumlu bireyler olarak ifade etmeleri bu bulguları pekiştirmektedir. Öğrencilerin bu konudaki bazı görüşleri, ilgili temalar altında aşağıda detaylı olarak sunulmuştur.

1. Saygı Kavramına Yüklene Anlamlar

Bu tema kapsamında öğrenciler, saygılı olmayı çoğunlukla hoşgörülü olmakla ilişkilendirdikleri ve farklılıkları saygıyla karşılamaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, insanlara iyi davranmanın da saygılı bir birey olmanın önemli göstergelerinden olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca empati becerisi ile daha saygılı ve güçlü bağlar kurabilen bireyler olunacağını düşündükleri söylenebilir. Bu durum, öğrencilerin değerleri yalnızca bilgi düzeyinde değil, duyarlılık ve davranışsal düzeyde de anlamlandırdıklarını göstermektedir.

Hoşgörülü Olmak:

“Bana göre saygı demek hoşgörü demektir; çünkü insanları oldukları gibi kabul etmek, farklı düşündüklerinde bile onları anlamaya çalışmak önemlidir. Hoşgörülü olmazsak kimse kendini iyi hissetmez ve saygılı davranamayız.” (Ö4)

İyi Davranmak:

“Bence saygı başkalarına iyi davranmaktır. İnsanlara nazik olunca herkes kendini mutlu hisseder. Mesela, bir başkasının düşüncesine önem verip onunla dalga geçmezsek, hem onu kırmamış hem de saygılı davranmış oluruz.” (Ö6)

Empati Kurmak:

“Saygılı olmak, başkasının yerine kendimizi koymaktır. Mesela, arkadaşımız üzgünse onun nasıl hissettiğini anlamaya çalışırız ve onu kıracak bir şey yapmayız. Böylece hem iyi bir arkadaş hem de saygılı bir insan oluruz.” (Ö7)

2. Saygılı Davranmanın Gerekliliği

Öğrenciler, saygılı davranmanın hem bireysel ilişkiler hem de toplumsal yaşam açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Görüşlerde en çok öne çıkan gerekçeler, sağlıklı ilişkiler, toplumsal huzur adalet ve eşitlik kavramlarıdır.

Sağlıklı İlişkiler:

“İnsanlarla iyi arkadaş olabilmek için saygılı olmamız gerekiyor. Çünkü saygılı olunca insanlar kendilerini mutlu ve değerli hisseder. Bu da arkadaşlıklarımızın daha güzel ve uzun sürmesini sağlar.” (Ö2)

Toplumsal Huzur:

“Toplumda huzurlu ve mutlu bir şekilde yaşamak için saygılı olmak çok önemlidir. Saygılı olunca insanlar birbirine daha iyi davranır, kavga etmez ve herkes kendini güvende hisseder.” (Ö13)

Adalet ve Eşitlik:

“Haksızlık yapmamak ve herkese eşit davranmak için saygılı olmalıyız, çünkü saygı, herkesin önemli olduğunu gösterir. Saygılı olmak, kimseyi dışlamadan, herkese adil ve eşit davranmamızı sağlar.” (Ö9)

3. Saygılı İnsanların Davranış Biçimleri

Bu temada öğrenciler, saygılı kişilerin genellikle nazik, anlayışlı ve farklılıklara duyarlı bireyler olduğunu belirtmiştir. Konuya ilişkin bazı öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Kibar ve Nazik Olma:

“Saygılı insanlar kibar ve nazik davranır, çünkü böyle yapınca insanlar mutlu olur ve kimse kırılmaz.” (Ö3)

Farklılıkları Kabul Etme:

“Farklılıkları saygıyla kabul ederler, çünkü herkes aynı şeyleri düşünmez ya da aynı şekilde yaşamaz.” (Ö8)

4. Saygı Duyulan Kişiler ve Gruplar

Öğrenciler, özellikle aile, öğretmen, arkadaş ve doğaya yönelik saygılarını gerekçelendirerek ifade etmişlerdir. Bu bulgu, öğrencilerin değer yargılarının sosyal çevreyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Saygı duyma nedenlerine ilişkin bazı görüşlerine ise aşağıda yer verilmiştir.

Aile:

“Anneme, babama ve aileme saygı duyarım çünkü onlar bizi sever, korur ve her zaman yanımızda olurlar.” (Ö10)

Öğretmen:

“Öğretmenime saygılıyım çünkü bize çok şey öğretir, bizi dinler ve sorularımızı cevaplar. Başarılı olmamız için elinden geleni yapar.” (Ö5)

Arkadaş:

“Arkadaşlarıma saygı gösteririm çünkü herkesin farklı özellikleri vardır. Bu farklılıkları kabul edersek daha iyi arkadaşlıklarımız olur.” (Ö14)

Yaşlılar:

“Yaşlılara saygı duyarım çünkü onlar bizden daha çok şey yaşamış ve çok şey bilirler. Onlar bizim için çok emek harcadılar.” (Ö1)

Doğa ve Hayvanlar:

“Doğa ve hayvanlara saygı duyarım çünkü onları korumak hepimizin görevidir. Onlar olmadan yaşayamayız.” (Ö11)

5. Etkinlik Sonrası Öznel Gelişim Değerlendirmesi

Öğrenciler, uygulanan eğitsel oyunlar ve etkinlikler sonrasında kendilerini daha saygılı, bilinçli ve dikkatli bireyler olarak değerlendirmiştir. Bazıları gelişime açık yönlerinin farkında olduklarını da belirtmiştir. Öğrencilerin bu konudaki bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Değişim ve Öğrenme:

“Evet, etkinliklerden sonra kendimi saygı konusunda daha bilinçli hissediyorum. Artık başkalarının duygularını daha iyi anlıyorum ve onlara saygı duyuyorum.” (Ö12)

Eksiklikler ve Gelişim İhtiyacı:

“Kendimi daha saygılı birisi olarak görüyorum ama bazen sabırsızlanıp hemen kendi fikrimi söylüyorum. Bunu düzeltmeye çalışıyorum.” (Ö3)

Sosyal İlişkilerdeki İyileşme:

"Arkadaşlarımla daha iyi geçinmeye başladım. Artık bir şeyler tartışırken hemen kendi fikrimi söylemek yerine, önce onları dinliyorum ve anlamaya çalışıyorum." (Ö6)

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma problemi doğrultusunda ele alınan her bir araştırma sorusuna ilişkin bulgulara ait sonuçlara yer verilmiş ve sonuçlar problem çerçevesinde diğer çalışmalarla tartışılmıştır. Bu bağlamda bazı önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, telkin yaklaşımıyla saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkisini incelemeyi ve öğrencilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, elde edilen bulgular analiz edilerek ilgili çalışmalarla ilişkilendirilmiş ve her bir araştırma sorusuna yönelik sonuçlar aşağıda tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda, telkin yaklaşımına uygun olarak geliştirilen eğitsel oyunlarla saygı değeri etkinlik planlarının deney grubunun saygılı olma eğilimlerini anlamlı bir şekilde arttırdığı görülmüştür. Buna göre, telkin yaklaşımıyla saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkili olduğu söylenebilir. Elde edilen bu sonuç, alandaki diğer çalışmalarla tutarlılık göstererek, etkinlik temelli yaklaşımların öğrencilerin saygı değerini geliştirmede etkili olduğunu desteklemektedir. Altunsoy ve Namlı (2021, s.324) tarafından yapılan çalışmada, etkinlik temelli yaklaşımla hazırlanan duygu ve düşüncelere saygı değeri etkinliklerinin, öğrencilerin saygılı olma eğilimlerinde anlamlı bir artışa yol açtığı belirtilmiştir. Benzer şekilde, Dalyan (2020, s.62) da hikâye temelli etkinliklerin, öğrencilerin saygı değerini öğrenme ve içselleştirme sürecinde önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Bir başka çalışmada Gündüz, Aktepe ve Uzunoğlu (2017, s.68), eğitsel oyunların çocukların hem sosyal-duyusal anlamda hem de saygı gibi değerlerin oluşmasında etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bir diğer çalışmada Aladağ (2009, s.131), değer eğitimi yaklaşımlarının öğrencilere değer kazandırmada etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda değer eğitiminde; değer eğitimi yaklaşımlarından faydalanmanın, öğrenci merkezli etkinliklerin uygulanmasının ve eğitsel oyunların tercih edilmesinin saygı eğitiminde etkili olduğu sonucunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik yapılan analizler sonucunda, değer eğitimi sürecinde herhangi bir farklı uygulama yapılmayan kontrol grubunun saygılı olma eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Başka bir ifadeyle hâlihazırda uygulanmakta olan

eğitim programına devam eden kontrol grubunun, deney grubu kadar saygı değerini kazandırma sürecinde etkili olmadığı görülmektedir. Buradan hareketle alandaki benzer çalışmalar incelendiğinde araştırma sonucunu destekleyen bazı veriler bulunmaktadır. Bozan (2020, s.61) çalışmasında, deney grubuna uyguladığı karakter eğitimi etkinliklerinin dürüstlük ve sorumluluk değerlerini kazandırmada etkili olduğunu belirtirken kontrol grubunda ise anlamlı bir farklılığın olmadığını ifade etmiştir. Farklı bir araştırmada Dalyan (2020, s.72), deney grubuna uygulanan hikâye etkinliklerinin öğrencilerin saygılı olma eğilimleri anlamlı bir şekilde arttırdığını ancak farklı etkinlikler uygulanmayan, mevcut eğitimlerine devam eden kontrol grubunun ise saygılı olma eğilimlerinde anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Altunsoy ve Namlı (2021, s.315), çalışmasında etkinlik temelli gerçekleştirilen uygulamalardan sonra deney grubunun saygılı olma eğilimlerinin anlamlı bir şekilde arttığı bulgusuna ulaşırken, kontrol grubunda yer alan öğrencilerde ise anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Bu bağlamda değer eğitimi yapılırken uygulanan etkinliklere ek olarak eğitsel oyunların da yer alması, öğrencilerin somut yaşantılar oluşturmaya ve değerleri hayata geçirerek öğrenmelerine olumlu katkı sunmaktadır (Izgar, 2020, s.232).

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan deney ve kontrol grubunun saygılı olma eğilimleri ölçeği ön test puanlarına ilişkin bulgular ise şu şekildedir: Uygulama öncesinde deney ve kontrol gruplarının saygılı olma eğilim ölçeği ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle uygulama öncesinde deney ve kontrol grubunun saygılı olma eğilimlerinin benzer olduğunu görülmüştür. Buna benzer olarak Dalyan (2020, s. 71), saygı değeri eğitiminde hikâye temelli etkinliklerin etkisini ele aldığı araştırmasında deney ve kontrol grubu ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Çelik ve Buluç (2018, s.15) da disiplinler arası yaklaşımla değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin etkisi araştırdıkları çalışmalarında, deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesi puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu bakımdan uygulamaya başlamadan önce grupların saygılı olma eğilimlerinde anlamlı bir fark olmaması grupların denkliliği açısından olumlu karşılanmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik gerçekleştirilen analizler sonucunda deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle uygulama sonrasında deney grubunun saygılı olma eğilimlerinin kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde artış gösterdiği söylenebilir. Bu bakımdan alan yazındaki bazı çalışmaları desteklemektedir. Çalışkan ve Biter (2019, s.25), sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunlarla değer eğitimi adlı çalışmasında eğitsel oyunların değer kazandırma sürecini olumlu

etkilediğini belirtmiştir. Bozkurt ve Sözer (2024, s.26) ise değer eğitiminde çocuk oyunları ile olumlu sonuçlar alarak kalıcılığa katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Ancak Aydın (2021, s.88) çalışmasında eğitsel oyunların çocuklar üzerindeki değer gelişimine etkisini incelerken saygı değeri alt boyutunda anlamlı bir artış tespit edememiştir. Bunun sebebini ise eğitsel oyunlarda fiziksel temasın fazla olması ve zaman zaman kontrolsüz davranışların oluşması olarak açıklamıştır. Bu konuda Izgar (2020, s.26), eğitsel oyunların değer kazandırma sürecini zenginleştirdiğini, öğrencilerin severek katılım gösterdiğini ve öğretmenlerin de uygulamada zorluk yaşamadığını çalışmasında ortaya koymuştur. Dolayısıyla değer kazandırmaya yönelik tasarlanan eğitsel oyunların öğrencileri genel olarak olumlu etkilediği söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt probleminde, deney grubunun "saygı" değerine ilişkin tutumları ile eğitsel oyunlar ve telkin yaklaşımına dair görüşleri incelenmiş ve analizler sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmanın deney grubundaki katılımcılar saygılı olmayı hoşgörülü olmak, iyi davranmak, empati kurmak, dinlemek, adaletli ve eşit davranmak olarak tanımlamıştır. Alan yazında bulunan saygı ile ilgili bazı tanımlar incelendiğinde bu sonucun destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Perese (2005, s.8) saygıyı; karşıdakini düşünmek, farklılıklarını kabul etmek, değer vermek ve güzel iletişim kurmak olarak ifade etmiştir. Aynı zamanda saygı, karşımızdaki kişiyi anlamaya çalışmak ve ona uygun bir şekilde yaklaşmaktır (Akkoyun, 2016, s.16). Bu bakımdan katılımcıların saygılı olmaya yönelik ifade ettiği özelliklerin alan yazındaki saygı kavramına ait tanımlarla örtüştüğü görülmüştür.

Katılımcılar neden saygılı olunması gerektiği sorusuna ise; sağlıklı ilişkiler, toplumsal huzur, iletişimi güçlendirme, adalet ve eşitlik için şeklinde cevap vermiştir. Altunsoy ve Namli (2021, s. 322) çalışmasında öğrencilerin saygılı davranma nedenlerini; insanlarla iyi geçinme, birlik beraberlik ve dostluk içinde olma, saygı bekleme ve sağlıklı iletişim kurma olarak ifade etmiştir. Bu bakımdan araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Bir başka çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerine saygı değerinin neden önemli olduğu sorulmuş, buna yanıt olarak ise çevrenin sevgini kazanmak ve toplumun düzenini sağlamak için cevapları alınmıştır (Dalyan, 2020, s.53). Nitekim Yalman, Aktepe ve Uzunöz (2018, s.7) ahlaki ikilem etkinliklerini uyguladığı çalışmasında öğrencilerin saygılı olan, hoşgörülü ve yardımsever davranan, arkadaşlık ilişkilerinin iyi olduğu bir sınıf ortamını tercih ettikleri görülmüştür.

Araştırmada katılımcılar, saygılı insanların kibar ve nazik olma, farklılıkları kabul etme, dikkatli dinleme, empati kurma, doğa ve hayvanları koruma gibi davranışlar sergilediğini

belirtmiştir. Bu bulgular, saygı değerinin bireylerin sosyal ve ahlaki gelişimindeki önemini vurgulamaktadır. Balaban ve Uyanık (2006, s.13) da saygı değerinin insanları hoşgörölü ve iyi ahlaklı bireyler haline getirdiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Sarmusak (2011, s.80) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin saygılı olma eğilimleri ile empati eğilimleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, saygı ve empati arasındaki güçlü bağı ortaya koymaktadır. Dalyan (2020, s.54) tarafından yapılan araştırmada ise öğrenciler, saygılı insanların konuşmalara dikkat ettiğini, yardımsever olduğunu, hakkaniyetli ve dürüst davrandığını ifade etmiştir. Bu sonuçlar, saygı değerinin sadece bireyler arası ilişkilerde değil, aynı zamanda toplumsal değerlerin benimsenmesinde de kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Araştırmada katılımcılara "Kimlere saygı duyarsınız ve neden?" sorusu yöneltildiğinde, verilen yanıtlar arasında sırasıyla aile, öğretmenler, arkadaşlar, yaşlılar, doğa ve hayvanlar öne çıkmıştır. Ancak Bayırlı (2018, s.252) üçüncü sınıflarla yaptığı çalışmada, öğrencilerin günümüzde öğretmenlere duyulan saygının azaldığını düşündüklerini tespit etmiştir. Bu farklılığın oluşmasında coğrafya ve kültür farkının etkili olabileceği düşünülmektedir. Saygı duyulacak kişi ve nesnelerin belirlenmesi, saygı kavramının kime ya da neye yönelik olduğunu anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir (Türk, 2009, s.30). Ancak alan yazın taraması yapıldığında bu konudaki çalışmalar sınırlıdır. Bu bakımdan çalışmanın bu sonucu saygı değerinin neye yönelik olduğunu ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmada deney grubuna uygulanan etkinlikler sonrasında, katılımcıların çoğunun kendilerini saygı konusunda daha bilinçli ve gelişmiş bireyler olarak algıladıkları görölmüştür. Bununla birlikte, katılımcıların küçük bir kısmının daha saygılı hissettiğini ancak bazı eksikliklerinin bulunduğunu belirtirken, sosyal ilişkilerde iyileşme olduğunu da ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda deney grubuna uygulanan etkinliklerin etkili olduğuna ulaşılabilir. Alan yazın incelendiğinde bu araştırma bulgusunu destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Bu bağlamda, Altunsoy ve Namlı (2021, s.324) etkinlik temelli öğretimin saygı eğilimine etkisini incelediği araştırmasında öğrenciler; saygılı davranışlarının arttığı, farklı fikirlere hoşgörölü yaklaştıkları ve saygının önemini daha iyi anladıklarını ifade etmişlerdir. Biter ve Çalışkan (2019, s.22), yedinci sınıf öğrencileriyle sosyal bilgiler dersinde eğitsel oyunlar kullanarak değer eğitimini inceledikleri çalışmalarında, uygulama sonrası öğrencilerle yapılan görüşmelerde; hedeflenen değerlere ulaşıldığı, verilen örneklerin yeterli olduğu ve amacına ulaştığı sonucuna varılmıştır. Çelik ve Buluç (2018, s.83), disiplinler arası yaklaşımla değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin etkisini araştırdıkları çalışmalarında,

öğrencilerin görüşlerini değerlendirdiklerinde; bu süreçten olumlu yönde etkilendikleri, arkadaşlık ilişkilerinin geliştiği, sevgi ve saygı gibi değerleri öğrenmelerine katkı sağladığına dair ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir. Bu açıdan, öğrencilerin aktif rol aldığı, eğlenerek öğrenme fırsatı bulduğu ve uygulamaya dayalı değer eğitimi süreçlerinin, öğrenciler tarafından daha olumlu karşılandığı ifade edilebilir.

Sonuç olarak, araştırmada ulaşılan bulgular ve benzer çalışmaların sonuçları değerlendirildiğinde, telkin yaklaşımıyla saygı değerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, deney grubunda yer alan katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler doğrultusunda, katılımcıların telkin yaklaşımıyla eğitsel oyunlar kullanılarak saygı değerinin kazandırılmasına yönelik hazırlanan etkinliklere ilişkin olumlu görüşler belirttikleri ve bu süreçten memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Çalışmanın sonuçları doğrultusunda geliştirilen öneriler, öğretmenlere, eğitim politikacılarına ve araştırmacılara yönelik olarak aşağıda sunulmuştur:

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Saygı değerinin kazandırılmasında, telkin yaklaşımı temelli eğitsel oyunlara sınıf içi etkinliklerde aktif olarak yer verilmesi önerilir.
- Eğitsel oyun ve etkinliklerin aile katılımını da içerecek şekilde yapılandırılması, değerlerin aile ortamında da pekiştirilmesine katkı sağlayabilir.

Eğitim Politikacılarına Yönelik Öneriler

- Medya araçlarının telkin gücünden yararlanarak saygı değerine yönelik içerikler teşvik edilebilir.
- Eğitsel oyun temelli değer eğitimi uygulamalarının yaygınlaştırılması için öğretim programlarına esneklik kazandırılabilir ve okul-aile iş birliği desteklenebilir.
- Öğretmenlerin değer eğitimi ve eğitsel oyun uygulamaları konusundaki bilgi ve becerilerini artırmak amacıyla hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir.
- Eğitsel oyunların, ders planlarına uygun şekilde hazırlandığı bir kılavuz kitap oluşturularak öğretmenlerin erişim ve uygulama süreçlerinde kolaylık sağlanabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Gelecek araştırmalarda; değer analizi, ahlaki muhakeme ve değer belirginleştirme gibi diğer değer eğitimi yaklaşımları ile telkin yaklaşımı karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
- Bu araştırma yalnızca ilkokul dördüncü sınıf öğrencileriyle sınırlıdır. Farklı yaş grupları üzerinde benzer uygulamaların etkisi araştırılarak yaşa bağlı farklar değerlendirilebilir.
- Saygı değerinin kazandırılmasında aile katılımının etkisi de araştırılabilir. Özellikle eğitsel oyunların ailelerle birlikte uygulanmasının öğrencilerin değer kazanımına etkisi incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akandere, M. (2006). *Eğitici Okul Oyunları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim II. kademedeki gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler eğitimi dergisi*, 6(16), 9-27.
- Akbaş, O. (2009). İlköğretim okullarında görevli branş öğretmenlerinin değer eğitimi yaparken kullandıkları etkinlikler 2004 ve 2007 yıllarına ilişkin bir karşılaştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2).
- Akkoyun, F. (2016). Saygı varlığına transaksyonel analiz (TA) bakış açısı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(4).
- Aladağ, S. (2009). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde değer eğitimi yaklaşımlarının öğrencilerin sorumluluk değerini kazanma düzeyine etkisi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Albayrak, F. (2015). *İlkokul sosyal bilgiler kazandırılan değerlerle ilgili sınıf öğretmenlerinin albayrakgörüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Altunsoy, Y., ve Namlı, Z. B. (2021). Duygu ve düşüncelere saygı değerinin etkinlik temelli öğretiminin saygı eğilimine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 305-335.
- Aydın, M. Z., ve Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda değerler eğitimi (4. Baskı)*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aydın, M. Z., ve Gürler, Ş. A. (2012). *Okulda değerler eğitimi yöntemler-etkinlikler-kaynaklar*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aydın, S. (2021). *Eğitsel oyunların çocukların problem çözme becerisi ve değer gelişimlerine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi.
- Balay, R., ve Kaya, A. (2014). Eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının ahlaki değer yönelimleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(28), 7-45.

- Balcı, A., ve Yelken, T. (2013). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Değer Eğitimi Uygulamaları Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 195-213.
- Baltacı, A. (2018). Nitel sistemlerinde yöntemler ve örnek hacmi sorunları üzerine kapsamlı bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bayırlı, H. (2018). *Hayat bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: Aile birliğine önem verme* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik çalışmalar*. Sistem Yayıncılık.
- Bozan, A. (2020). *Din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde karakter eğitimi yaklaşımı ile değerlerin eğitimi* [Yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Bozkurt, E. (2017). *Çocuk oyunları ile değerler eğitimi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bozkurt, E. ve Sözer, M.A. (2024). Çocuk oyunları ile değerler eğitimi. *Akademik Sosyal Bilimler Dergisi*, 55 (55), 295-323.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş.,& Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (32. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Corzo, J. Q., & Castañeda, Y. S. (2017). Promoting Respect as a Human Value in a Public School. *International Education Studies*, 10(12), 96-108.
- Çalışkan, H., ve Biter, M. (2019). Sosyal bilgiler derslerinde eğitsel oyunlarla değerler eğitimi: Bir eylem araştırması. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 1(1), 1-28.
- Çelik, Ö., ve Buluç, B. (2018). Disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 67-88.
- Çinemre, A. G. S. (2013). Bir ahlak eğitimcisi olarak Lawrence Kohlberg. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22(1), 143-164.
- Çoban, B. ve Nacar, E. (2006). *Okul öncesi eğitimde eğitsel oyunlar* (1. baskı, ss. 23-29). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dalyan, N. (2020). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde yer alan saygı değerinin hikaye temelli etkinliklerle öğretiminin öğrencilerin saygı eğilimlere etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

- Dilmaç, B. (1999). *İlköğretim öğrencilerine insani değerler eğitimi verilmesi ve ahlaki olgunluk ölçeği ile eğitimin sınanması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Marmara Üniversitesi.
- Dilmaç, B., ve Ekşi, H. (2007). Değerler eğitiminde temel tartışmalar ve temel yaklaşımlar. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, 14(11), 21-29.
- Dilmaç, B., Bozgeyikli, H., ve Çikili, Y. (2008). Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 69-91.
- Dilmaç, B., Kulaksızoğlu, A., ve Ekşi, H. (2007). İnsani değerler eğitimi programının bir grup fen lisesi öğrencisi üzerinde incelenmesi. *Eğitim Bilimleri: Teori ve Uygulama*, 7 (3).
- Doğanay, A. (2004). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine temel demokratik değerlerin kazandırılma düzeyi ve bu değerlerin kazandırılması sürecinde açık ve örtük programın etkilerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 39(39), 356-383.
- Doğanay, A. (2006). *Değerler eğitimi*. C. Öztürk (Ed.). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dönmez, N. B. (2000). *Oyun Kitabı*. İstanbul: Esin Yayınevi
- Düzenli, A. (2017). *Kazanımlar ve ünite açılımları bakımından genel lise öğretim programlarında değerler eğitimi* [Yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Ekşi, H., & Katılmış, A. (2014). *Karakter eğitimi el kitabı*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Eliasa, EI (2014). Oyunlar aracılığıyla öğrencilerin takım çalışması ve sorumluluk değerlerini artırmak: Derslere eğitim karakterini entegre etmek. *Procedia-Sosyal ve Davranış Bilimleri*, 123, 196-203.
- Erbaş, A. A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi derslerinde kullandıkları değerler eğitimi yaklaşımları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 926-941.
- Gül, R. (2013). *Bir değer eğitimi olarak ilköğretim döneminde doğruluk eğitimi* [Yüksek lisans tezi]. Hitit Üniversitesi.
- Gündüz, M., Aktepe, V., Uzunoğlu, H., ve Gündüz, D. D. (2017). Okul öncesi dönemdeki çocuklara eğitsel oyunlar yoluyla kazandırılan değerler. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 62-70.
- Güngör, E. (1998). *Değerler psikolojisi üzerine araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yay.

- Halstead, JM ve Taylor, MJ (2000). Değerler hakkında öğrenme ve öğretme: Son araştırmaların bir incelemesi. *Cambridge eğitim dergisi*, 30 (2), 169-202.
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Hökelekli, H. (2013). Psikoloji, din ve eğitim yönüyle insani değerler. *İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları*, 57.
- Izgar, G. (2020). Eğitsel oyunların öğrencilerin değer kazanımlarına etkisi: Bir durum çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(40), 207-241.
- İşcan, C. D. (2014). Values education preferences of teacher candidates. *Elementary Education Online*, 13(4), 1203-1222
- Kağan, M., ve Yılmaz, N. (2019). *Karakter ve değer eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kagıtcıbaşı, C. (2005). *Autonomy and Relatedness in Cultural Context: Implications for Self and Family*. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(4), 403-422. <https://doi.org/10.1177/0022022105275959>
- Kapan, E., (2014). 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerleri Kazanma Durumlarının İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Kaymakcan, R., ve Meydan, H. (2011). Din kültürü ve ahlak bilgisi programları ve öğretmenlerine göre değerler eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(21), 29-55.
- Keskin, Y. (2016). “Değerlere Genel Bir Bakış: Tanımı, Özellikleri, İşlevi ve Sınıflandırılması”. Mustafa Köylü (Ed.). *Teoriden pratiğe değerler eğitimi* (ss. 20-50). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kıral, E. (2018). Kayıp Giden Bir Değer: Saygı. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 4-10.)
- Kovačević, T., & Opić, S. (2014). Contribution of traditional games to the quality of students' relations and frequency of students' socialization in primary education. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 16(Sp. Ed. 1), 95-112.
- Kurtulmuş, M. (2009). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılmasında kullanılan değer analizi yaklaşımının etkililiğinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Kuşdil, E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerinin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*. 45, 59-76.

- Küçüköğlu, A. (2012). Öğretmen eğitiminde topluma hizmet uygulamaları deneyimsel bir öğrenme yaklaşımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(4), 214-226.
- Külünkoğlu, T. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Değer Eğitiminin Öğrencilerin Dürüstlük Değerini Kazanmalarına Etkisi. *Journal of Academic Social Science Studies*, 14(85).
- Loomans D. ve Loomans, J. (2005). *Çocuklara öz saygıyı ve değerleri öğretmenin 100 yolu* (Çev. T. Göbekçin). İzmir: Ege-Meta Yayınları.
- Löfdahl, A. (2006). Grounds for values and attitudes: Children's play and peer-cultures in pre-school. *Journal of Early Childhood Research*, 4(1), 77-88.
- Memiş, A., ve Gedik, E. G. (2010). Sınıf öğretmenlerinin değer yönelimleri. *Değerler eğitimi dergisi*, 8(20), 123-142.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). *Ortaöğretim Spor Lisesi Eğitsel Oyunlar Ders Kitabı 9*. MEB Yayınları, Ankara.
- Misli, M., Alumiddin M., ve Manda, D. (2016). The Implementation of Character Education through Scout Activities. *International Education Studies*, 9(6),130-130. DOI:[10.5539/ies.v9n6p130](https://doi.org/10.5539/ies.v9n6p130)
- Özdamar, G., ve Pehlevan, Z. (2020). Beden eğitimi öğretmenlerinin değer yönelimleri ve öğrenciler tarafından algılanan disiplin sağlama stratejileri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 403-420.
- Özer, A., Gürkan, A. C., ve Ramazanoğlu, O. (2006). Oyunun çocuk gelişimi üzerine etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 54-57.
- Perese, P. (2005). *Yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanmış 69 etkinlik (saygı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Pighin, G. (2005). *Çocuklara değer aktarımı*. İzmir: İlya Yayınevi.
- Rokeach, Milton. (1973). *The Nature of Human Values*. The Free Press, New York.

- Romance, T. J., Weiss, M. R., & Bockoven, J. (1986). A program to promote moral development through elementary school physical education. *Journal of teaching in Physical Education*, 5(2), 126-136.
- Sarı, M. (2007). *Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek “okul yaşam kalitesi” ne sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Sarmusak, D. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin empatik eğilimleri ve algıladıkları öğretmen tutumlarının öğrencilerin ahlaki değer yargılarına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Schwartz, SH ve Bilsky, W. (1987). İnsan değerlerinin evrensel bir psikolojik yapısına doğru. *Kişilik ve sosyal psikoloji dergisi*, 53 (3), 550.
- Schwartz, Shalom. H. (1994). Are there universal aspects in the structure and contents of human values?. *Journal Of Social Issues*, c.50.s.4: 19-45.
- Suhra, S., Djubaedi, D., ve Mail, A. A. B. H. (2020). The contribution of bugis’ traditional games in strengthening students’ character education at madrasa. *Jurnal Pendidikan Islam*, 6(2), 233-244.
- Şen, Ü. (2007). *Mili Eğitim Bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Gazi Üniversitesi.
- Tahiroğlu, M., ve Aktepe, V. (2015). Değerler eğitimi yaklaşımlarına göre geliştirilen etkinliklerin demokratik algı ve davranışlar üzerine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(30), 309-345.
- Tahiroğlu, M. ve Çetin, T. (2015). *Değerler öğretiminde kullanılan yöntemler*. M.Gündüz (Ed.), *Değerler Eğitimi* (ss.19-44). Ankara: Maya Akademi Yayıncılık
- TDK (2023). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, S. (2019). *İlkokul 4. sınıflarda etkinlik temelli değer eğitimi yoluyla sorumluluk değerinin kazandırılması* [Yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Topçubaşı, T., ve Polat, S. (2015). *Farklılıklara saygı eğitim programının öğrencilerin farklılıklara saygı düzeyine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.

- Tural, H. (2005). *İlköğretim matematik öğretiminde oyun ve etkinliklerle öğretimin erişimi ve tutuma etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Türk, İ. (2009). *Değerler Eğitiminde Saygı* [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2018). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uslu, E. M., ve Özgün, T. (2024). Effectiveness of play and activity-based preschool values education practices: an experimental study. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 13(2), 305-315.
- Usta, B., ve Yorulmaz, B. (2023). Values education with educational games. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2023(36).
- Uyanık Balat, G. ve Balaban Dağal, A. (2009). *Okul öncesi dönemde değerler eğitimi etkinlikleri (2. Baskı)*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Üner, E. (2011). *Okul öncesi eğitim programındaki 36-72 aylık çocuklara farklılıklara saygı eğitimi kazandırmanın öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Üstündağ, S. (2017). *Eğitsel oyunların ortaokullarda öğrenim gören kaynaştırma öğrencilerinin öz kavram düzeyleri üzerine etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Varan, S. (2017). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin zihinsel sözlüğünü geliştirmede eğitsel oyunların etkisi* [Yüksek Lisans Tezi] Bartın Üniversitesi.
- Yalman, E., Aktepe, V. ve Uzunöz, A. (2018). Ahlaki ikilem teknolojisine dayalı çalışma yaprağına ilişkin 7.sınıfta çalışmaların devam ediyor: farklılıklarına değer saygısı. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (3), 413-420.
- Yaman, E. (2016). *Değerler eğitimi eğitimde yeni ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yazıcı S. (2008). İnsan haklarının temeli saygıdır. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, 19(5): 31-32.
- Yel, S. ve Aladağ, S. (2014). *Sosyal bilgilerde değerlerin öğretimi*. Safran, M. (Ed.), Sosyal bilgiler öğretimi (s. 119-150). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, D., ve Uludağ, E. (2016). Ortaokul öğrencilerinin bazı noktalama işaretlerini ve yazım kurallarını uygulayabilme düzeyleri (İstanbul örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 319-342.
- Yıldırım, N. (2012). *Yabancı dil eğitiminde eğitsel oyunlar aracılığıyla mobil öğrenme* [Yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Yılmaz, E. (2009). Öğretmenlerin değer tercihlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler eğitimi dergisi*, 7(17), 109-128.
- Yılmaz, E., (2015). *Oyunlaştırma*. İstanbul: Abaküs.
- Yiğittir, S., ve Öcal, A. (2010). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin değer yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 407-416.
- Zakaria, D. A., Juditya, S., Hambali, S., Sutiswo, S., & Rusmana, R. (2022). Traditional Games for Establishing Respect Attitude. *Halaman Olahraga Nusantara: Jurnal Ilmu Keolahragaan*, 5(2), 702-710.
- Zengin, H. K. (2002). *Eğitsel oyunlar ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde kullanımı* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Zengin, M. (2017). Herkes için geçerli uygun değerleri belirlemek ve öğretmek mümkün mü? Değer eğitimi yaklaşımları bağlamında bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 432-445.

EKLER

EK-1 Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği

CİNSİYETİ: KIZ () ERKEK () SINIFI: 4 () 5 ()

Sevgili öğrenciler,

Aşağıda, çeşitli durumlarda nasıl davrandığınızı belirteceğiniz cümleler göreceksiniz. Her maddeyi okuyarak ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana “X” işareti koyunuz. İfadelerin herhangi bir doğru cevabı yoktur. Bu anket bir araştırma içindir. Anketi cevaplayarak araştırmaya yaptığınız katkıya teşekkür ederiz.

SAYGILI OLMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	Her Zaman	Çoğu Zaman	Çok Nadir	Hiçbir Zaman
1. Arkadaşlarıma hoşlanmayacakları isimler takarım.	()	()	()	()
2. Öğretmen ders anlatırken arkadaşlarımla konuşurum.	()	()	()	()
3. Kantin sırasında en önde arkadaşım varsa onun yanına geçerim	()	()	()	()
4. Konuşan kişinin lafını kesmeden dinlerim	()	()	()	()
5. Bayramlarda büyüklerimi ziyaret etmekten hoşlanırım.	()	()	()	()
6. Ailem istediğim şeyleri yapmazsa onlara bağırırım.	()	()	()	()
7. Otobüste büyüklerime yer veririm	()	()	()	()
8. Farklı yöreden bir arkadaşımın konuşma ağzıyla dalga geçerim	()	()	()	()
9. Birine karşı yanlış bir şey yaptığımda özür dilerim	()	()	()	()
10. Yemek yerken nezaket kurallarına uyarım	()	()	()	()
11. Öğretmenlerimin odasına kapıyı çalarak girerim.	()	()	()	()
12. Yanlış yapan insanlar gördüğümde onları nazikçe uyarırım.	()	()	()	()
13. Okulda çalışan temizlikçilere saygılı davranırım.	()	()	()	()
14. Yemekte büyüklerden izin almadan sofradan kalkmam	()	()	()	()

EK-2 Ölçek Kullanım İzni

Re: Ölçek İzni

Duygu Sarmusak
8.11.2023 18:33

Kime: ABDİL KARAKAYA

Merhaba Abdil Öğretmenim,

Tezinizde, tarafıma ait Saygılı Olma Eğilimi Ölçeği'ni kullanabilirsiniz.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

Saygılar

8 Kas 2023 Çar, saat 18:29 tarihinde ABDİL KARAKAYA

şunu yazdı:

Kimden: ABDİL KARAKAYA

Gönderildi: Salı, Kasım 7, 2023 4:29:54 ÖS

Kime:

Konu: Ölçek izni

Merhaba Duygu Hanım,

Ben Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Abdil KARAKAYA. Şu an Batman Merkez Fırat İlkokulu'nda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Devam eden yüksek lisans sürecimde ise karakter ve değer eğitimi üzerine çalışıyorum. İzniniz olursa tezimde Saygılı Olma Eğilimi Ölçeğini kullanmak istiyorum.

Saygılarımla.

Abdül KARAKAYA

Windows'u Etkinleştir

EK-3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Bu görüşmenin amacı, telkin yaklaşımı ve eğitsel oyunlar aracılığıyla saygı değerinin kazandırılmasına yönelik işlenen ders süreci hakkındaki görüşlerinizi almaktır. Vereceğiniz cevaplar kesinlikle bir değerlendirme veya not verme aracı olarak kullanılmayacaktır. Araştırmanın güvenilir sonuçlara ulaşabilmesi, sizin samimiyetinize ve formu eksiksiz doldurmanıza bağlıdır. Görüşmelerden elde edilen tüm bilgiler yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacak olup, kişisel bilgileriniz gizlilik içinde korunacaktır.

Görüşme yapılan kişi:

Görüşme süresi:

- 1) Sana göre saygılı olmak nedir?
- 2) Neden saygılı olunmalıdır?
- 3) Saygılı insanlar hangi davranışları sergiler?
- 4) Kimlere saygı duyarsın ve neden?
- 5) Etkinliklerin ardından, kendini saygı konusunda daha bilinçli veya gelişmiş biri olarak görüyor musun? Bu konuda kendini nasıl değerlendiriyorsun?

EK-4 Deney Grubuna Ait Ders Planı 1

1. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen sınıfa girer, öğrencilere döner ve kolunu havaya kaldırarak onlara elini gösterir. Ardından sorular sorar: (Soru-Cevap) “Ne görüyorsunuz? Elimde dikkatinizi çeken bir farklılık var mı?” İstediği cevabı alamazsa ipucu olarak parmaklarını oynatır ve sorularına devam eder: “Parmaklarımızın boyutları daha önce hiç dikkatinizi çekmiş miydi?” “Gördüğünüz gibi bunların hepsi parmak ama hepsinin boyutu birbirinden farklı; biri uzun, biri kısa, diğeri ince, öbürü kalın... Üstelik hepsi de bir elin parmağı ve bunlar benim parmaklarım. Ama hiçbirimiz bu durumu yadırgamıyoruz, peki ya bireylerde karşılaştığımız farklılıklara karşı yeterince saygılı mıyız?”
	Güdüleme	“Bu etkinliğimizde bir elin parmaklarında görülen bu farklılığın aynı şekilde bireylerde de görüldüğünü, hayatımızda karşılaştığımız her bir ferdin kendine özgü özelliklerinin bulunduğunu ve bu farklılıkların kabul edilip saygıyla karşılaması gerektiğini öğreneceğiz. Böylelikle sizler de günlük yaşamınızda diğer bireylerde gördüklerimizi yadırgamayıp onları olduğu gibi kabul eden ve saygı gösteren duyarlı bireyler olacaksınız.” (Anlatım)
	Gözden Geçirme	“Evet çocuklar, geçen hafta kendinizi farklı özelliklere sahip bireylerin yerine koymuştunuz. Bu haftaki dersimizde de diğer bireylerin bu farklı özelliklerini kabul edici bir tutumla karşılamayı öğreneceğiz. Bunu da iki farklı olay üzerine hazırlanmış çalışma kâğıtları ile yapacağız.”
	Derse Geçiş	5DAK: “Saygı, her insanın farklı ve özel olduğunu anlamakla başlar. Arkadaşlarımızın fikirlerini dinlerken gözlerine bakarız, "Bu çok ilginç!" diyerek onları mutlu ederiz. Oyun oynarken kurallara uyar, sıramızı bekleriz. "Lütfen" demeyi unutmaz, birisine çarptığımızda hemen "Özür dilerim" deriz. Sınıfımızdaki her çocuk farklı yeteneklere sahiptir - kimisi resimde, kimisi matematikte iyidir. Tıpkı bir orkestradaki farklı enstrümanların birlikte güzel müzik yapması gibi, biz de farklılıklarımızla güzel bir sınıf ortamı oluştururuz. Öğretmenimiz konuşurken sessizce dinler, arkadaşımızın kalemini düşürdüğünü görünce hemen yerden alıp veririz. Unutmayalım ki küçük bir gülümseme, güzel bir söz veya yardım eli

	uzatmak, etrafımızdaki herkesi mutlu eder. Böylece hem kendimizi iyi hissederiz, hem de başkalarına değer verdiğimizizi gösteririz.” (Telkin Etme) (Anlatım) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri: Empati) 5DAK: “Kendi sınıfımızda saygılı olma konusunda bizlere düşen görevler nelerdir? Üzerimize düşen görevleri yeterince yerine getiriyor muyuz?” (Soru-Cevap) 10DAK: Anlat Anlat Kendini Anlat Oyunu Kurallar: • Öğrenciler rulodan en fazla 10 parça kâğıt koparacaktır. • Öğrenciler cevap verirken parmak kaldırarak cevap verecektir. • Oyun süresince her özellik saygı ile karşılanacaktır. (Telkin Etme) Bu çalışmada bir tuvalet rulo kâğıdı kullanılır. Öğrenciler bu rulodan kaç parça kâğıt kopardıysa o kadar kendisiyle ilgili üzerine özellik yazar. Örneğin; “Merhaba, ben Zeynep! En büyük tutkum kitaplar... Özellikle macera dolu hikâyeler okumaya bayılıyorum. Odamda küçük bir kütüphanem var ve kitaplarımı alfabetik sıraya göre düzenlemek benim için çok eğlenceli!...” Ardından özelliklerin yazıldığı bu kâğıtlar, her bir öğrenci tarafından tahtada sınıfa okunur ve öğretmenin hazırlamış olduğu kutuya atılır. Daha sonra öğretmen bu kutudan rastgele bir kâğıt çeker, özelliklerini okur ve bu kişinin kim olduğunu sınıfa sorar. Doğru cevap veren ilk öğrenci o zarfın sahibi olur. En çok zarf sahibi olan öğrenci oyunun kazananı olur. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 10DAK: Özellik Sepeti Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Oyun sırasında yer kapmaya çalışan ebe arkadaşlarını itme-çekme yapmayacaktır. • Kendi özelliğini unutup yer değiştirmeyen çocuk ebe olacaktır. • Arkadaşlarının kişisel özelliklerine her bir öğrenci saygı ile karşılayacaktır. Öğretmen çocuklarla birlikte bir çember oluşturur ve aralarından gönüllü bir ebe seçer. Öğretmen daireyi oluşturan her bir çocuğun kulağına 4 farklı özellikten birini söyler (sarı saçlı, mavi gözlü, beyaz tenli, gözlüklü). Örneğin Ebe "gözlüklü" gibi
--	---

	özellikler söyler. Bu özelliği taşıyanlar hızla yer değiştirirken ebe boşalan bir yeri kapmaya çalışır. Yerine geçemeyen yeni ebe olur. Ebe "özellik sepeti" derse tüm oyuncular yer değişir. Bu durumda yer kapma şansı artar. Oyun, çocukların dikkat, çeviklik ve hızlı karar verme becerilerini geliştiren oldukça eğlenceli bir grup aktivitesidir. Okul bahçeleri ve parklar için idealdir. (Eğitsel Oyun) (Beceri: İş birliği, iletişim) (Değer: Dayanışma, saygı) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda farklı durumlara karşı saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--

EK-5 Deney Grubuna Ait Ders Planı 2

2. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri		5DAK: Öğretmen sınıfa girer ve öğrencilerine saygı ile ilgili Nasreddin Hoca fıkrasını anlatır. (Telkin Yaklaşımı) (Anlatım) “Bir gün Nasreddin Hoca, camiden dönüşte eşeğine alışılmadık bir şekilde bindi. Kalabalığın şaşkın bakışları arasında semere ters oturarak yoluna devam etti. Merakla soranlara şu ibretli açıklamayı yaptı: Bu tercihim saygı esaslıdır. Önden gidersem size arkamı dönmüş olurum - nezaketsizlik. Arkadan gelseniz siz bana sırtınızı çevirmiş olursunuz - kabalık. İşte bu ters biniş; hem öncülük vazifemi yerine getiriyor, hem de yüz yüze iletişimle saygımızı koruyor. Böylece ne ben sizi arkamda bırakırım, ne de siz beni arkada bırakırsınız.” Hoca'nın bu zarif çözümü, toplumsal ilişkilerde karşılıklı saygının inceliğini gösteren nadide bir örnektir. Görünüşte komik olan bu davranış, aslında insan ilişkilerindeki incelikleri öğreten derin bir ders niteliğindedir!”
	Dikkat Çekme	

	Güdüleme	“Bu fıkrada da gördüğünüz üzere saygı, toplumsal bir varlık olan insanlar için oldukça önemlidir. Bu bakımdan günlük hayatımızda saygı görmek için öncelikle saygı göstermek durumundayız. Bu dersimizde de saygılı davranmayı bir değer olarak edinerek yaşamımıza aktarmaya çalışacağız.” (Anlatım)
	Derse Geçiş	5DAK: “Öğretmen, tahtaya ‘Saygı sevginin dilidir’ gibi anlamlı bir söz yazarak derse başlar. Öğrenciler bu söz üzerine düşüncelerini paylaştıktan sonra, her birinden "Saygı demektir." cümlesini tamamlamaları istenir. Öğrenciler bireysel olarak duygu ve düşüncelerini kağıtlara yazarken, öğretmen sınıf içinde rehberlik eder. Ardından öğretmen tahtayı iki bölüme ayırarak öğrencilerin yazılarını tek tek okumalarını sağlar. Benzer ifadeler "Ortak Değerler" başlığı altında listelenirken, farklı yaklaşımlar "Bireysel Yorumlar" bölümüne kaydedilir. En çok tekrar eden ifadeler numaralandırılarak sınıfın ortak saygı tanımını belirlenir. Öğretmen, bu ortak değerlerin sınıf ilişkilerini güçlendireceğini vurgulayarak etkinliği sonlandırır.” (Telkin Yaklaşımı) (Beyin Fırtınası) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:) 10DAK: Bul-Getir Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Öğretmenin “bul-getir” komutuyla birlikte öğrenciler saygılı davranışı aramaya başlar. • Öğrenciler sınıfın farklı bölgelerine asılmış ve dağıtılmış davranışlar arasından saygılı olanları bulup getirirken en sona kalan elenir. • Yanlış davranışı bulup getirenler elenir. • Oyun esnasında sınıf arkadaşına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Bul-Getir oyununa başlamadan önce öğretmen sınıfta ya da okul bahçesinde farklı yerlere yazılı davranış örneklerini asar veya dağıtır. Öğrenciler belirli bir alanda çember içerisine toplanır. Öğretmenin “bul-getir” komutu ile birlikte öğrenciler etrafa dağılır ve davranışlar arasından saygılı olanları bulup çemberin içine doğru koşar. Çembere en son giren öğrenci belirlenir. Her öğrenci elindeki davranışı sesli olarak okur, saygılı olmayan davranışı getirenler elenir. Tüm öğrenciler saygılı davranışı getirmişse de çembere son gelen öğrenci elenir. Bu şekilde son tura kadar

oyun devam eder. **(Eğitsel Oyun) (Beceri:** Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) **(Değer:** Saygı, dayanışma, duyarlılık)

15DAK: Sinyal Oyunu

Kurallar: (Telkin Etme)

- Öğretmen davranış örneklerini her iki grubun en arkadaki üyesine gösterdiğinde bu davranış saygılı ise her öğrenci bir önündeki arkadaşının omzuna hafifçe dokunarak sinyal gönderir.
- Grup arkadaşlarından sinyal alan en öndeki öğrenci nesneyi önce kapmak için yerinden kalkıp koşar ve nesneyi alan grup turu kazanmış olur.
- Turu kazanan grubun üyeleri birer sandalye öne gelir, en öndeki de en arkaya oturur. Böylelikle gruplarda en önde başlayan öğrenci tekrar en başa döndüğünde oyunun kazananı o grup olur.
- Oyun esnasında yanlış sinyal gönderen veya sinyal almadan nesneyi kapam grup ceza olarak bir tur geriye gider.
- En arkadaki grup üyeleri hariç diğer öğrenciler arkasına bakmamalıdır.
- Oyun esnasında herhangi bir sınıf arkadaşına saygısız davranışta bulunan grup bir tur geriye gider.

Sinyal oyunu için öğretmen öğrencileri iki gruba ayırır. Gruplar arka arkaya dizilmiş sandalyelere oturur, her bir öğrenci öndeki grup arkadaşının omzuna elini koyar. Grupların en öndeki üyelerinin ortasına bir nesne koyulur. Öğretmen grupların en arkasındaki üyelerine örnek davranış kartları gösterir. Bu kartlardaki davranış saygılı ise bunu gören en arkadaki iki üye grup arkadaşlarının omzuna dokunarak sinyal gönderir. Bu sinyal en öndeki öğrencilere ulaştığında önce nesneyi alan turu kazanacaktır. Turu kazanan grubun öğrencileri birer sıra öne geçerken yanlış sinyal ile nesneyi alan ya da sinyal gelmeden nesneyi alan grup ise ceza olarak birer sıra geriye geleceklerdir. Bu şekilde oyun devam ettiğinde en öndeki öğrenci tekrar en öne geldiğinde o grup oyunu kazanacaktır. **(Eğitsel Oyun) (Beceri:** İş birliği, iletişim) **(Değer:** Dayanışma, saygı)

5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda farklı durumlara karşı saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” **(Soru-Cevap)**

--	--	--

EK-6 Deney Grubuna Ait Ders Planı 3

3. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen sınıfa girer ve öğrencilerine saygı ile ilgili şarkı dinletir. (Kaynakça: https://www.youtube.com/watch?v=tUeTVYcghGI) “Sözleri: Biz büyüklerimize saygı duyarız Küçüklerimizi sevgiyle sararız ...
	Güdüleme	“Bu şarkıda dinlediğiniz üzere saygı, bizim yapı taşı değerlerimizdendir. Bu bakımdan günlük hayatımızda saygının önemi yadsınamaz. Bu dersimizde de saygıyı davranışlarımıza dönüştürerek oyunlar içerisinde kullanacağız. Böylelikle günlük hayatta saygılı davranmaya özen gösteren bireyler olacaksınız. ” (Anlatım)
	Derse Geçiş	2DAK: Öğretmen öğrencilere saygı ile ilgili örnek bir olay anlatır. “Tarihimizin en büyük hükümdarlarından biri olan Fatih Sultan Mehmed Han, İstanbul’un fethiyle yalnızca bir şehri değil, bir çağın kapılarını da açtı. Bu büyük zaferin ardında, sadece askeri deha değil, ilme ve irfana verilen değer de vardı. Fatih’in yanında yer alan Akşemseddin ise yalnızca bir hoca değil, aynı zamanda dönemin en önemli âlimlerinden biriydi. İstanbul fethedildiğinde, Fatih zafer alayıyla şehre girerken yanında değerli hocaları Molla Gûrânî, Molla Hüsrev, Akşemseddin ve Ak Bıyık Sultan da bulunuyordu. Halk, yeni hükümdarı görmek için sokaklara dökülmüştü. Bizanslı genç kızlar da ellerinde çiçeklerle gelenleri karşılamak istediler. Ancak heyecandan, padişahın kim olduğunu ayırt edemediler ve aksakallı, vakur görünümlü Akşemseddin’e çiçekleri uzattılar. Akşemseddin, nezaketle "Padişah ben değilim." diyerek yanındaki genç komutanı, Fatih Sultan Mehmed’i işaret etti. O sırada Fatih gülümseyerek, "Verin verin! Padişah benim ama o benim hocamdır." dedi ve çiçeklerin hocasına verilmesini istedi. Bu anlamlı olay, Fatih Sultan Mehmed’in ilme verdiği kıymeti ve hocalarına duyduğu derin saygıyı gösteren çarpıcı bir örnektir. Gerçek liderlik,

	yalnızca zaferlerle değil, bilgeye gösterilen hürmetle de ölçülür.” (Telkin Etme) (Kaynakça: EBA) (Örnek Olay) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:) 3DK: “Fatih Sultan Mehmet’in hocası Akşemseddin’e gösterdiği bu saygı size ne ifade ediyor? Bu davranışı, büyüklere, ilme ve öğretmene duyulan saygı açısından nasıl değerlendirirsiniz?” (Soru-Cevap) 10DAK: Çemberde Kovboy Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Öğretmenin çemberde işaret ettiği kişi çöker, sağ ve solundaki kişilerden 10 saniye içerisinde önce hangisi saygılı bir davranış örneği verirse o oyuna devam ederken diğeri elenecek ve olduğu yere çökecektir. • Önce söz hakkı alan ancak saygılı davranışa yanlış örnek veren öğrencinin cevabı kabul edilmeyerek söz hakkı diğer öğrenciye geçecektir. • Oyun esnasında arkadaşlarına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Çemberde kovboy oyununu oynatmak için öğretmen öğrencilerden çember oluşturmalarını ister. Öğretmen çember olan öğrencilerin ortasına geçer ve kendi etrafında dönerken aniden bir öğrenciyi işaret eder. İşaretiyle gösterdiği öğrenci yere çöker ve bu öğrencinin sağ ve solundaki kişiler birbiriyle örnek saygılı davranış söyleme konusunda yarışır. Önce doğru bir örnek veren öğrenci turu kazanıp oyuna devam ederken geç cevap veren ya da cevap veremeyen öğrenci elenerek olduğu yerde yere çöker. Oyun bu şekilde son iki kişiye kadar devam eder. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 15DAK: Kovboy Takımı Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Öğretmenin komutuyla birlikte tüm öğrenciler çökerken sadece her iki takımda da belirlenen birer öğrenci ayakta kalıp yarışacaktır. • Ayakta kalan öğrencilerden önce cevap veren kazanırken diğeri kaybeder.
--	---

		• Turu kaybeden öğrenci rakip takıma dâhil olur ve kaybeden takım bir kişi eksilirken diğer takımın sayısı artar. • Yanlış cevap veren oyuncu da kaybetmiş sayılarak karşı takıma dâhil olur. • Tüm oyuncuların sahibi olan takım oyunu kazanır. Kovboy takımı oyunu için öğretmen öğrencileri iki gruba ayırır ve karşılıklı olarak çizgi hizasında durmalarını ister. Her grubun kendi arasında karşı takımın duymayacağı şekilde bir kovboy belirlemesini ister. Oyuncular belirlendikten sonra tekrar karşılıklı hizaya geçen takımlar öğretmenden komut bekler. Öğretmenin komutuyla birlikte tüm oyuncular yere çökerken sadece kovboy olarak seçilen öğrenciler ayakta kalır ve birbiriyle yarışır. İlk saygılı bir davranış örneği veren takım turu kazanacak olup yenilen takımın kovboyunu da kendi takımlarına katılır. Böylelikle turu kazanan takımın sayısı artarken kaybeden takımın sayısı düşer. Oyuncuların hepsini kendi takımına katılmasını sağlayan takım oyunu kazanır. (Eğitsel Oyun) (Beceri: İş birliği, iletişim) (Değer: Dayanışma, saygı) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--	---

EK-7 Deney Grubuna Ait Ders Planı 4

4. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen sınıfa elinde bir adam asmaca kuklası ile girer ve öğrencilere adam asmaca oynayacaklarını bulmaları gereken özlü sözlerin saygı ile ilgili olduğunu söyler. Öğrencilere “Saygı ile ilgili bildiğiniz atasözü, deyim veya özlü söz var mı, varsa bunlar nelerdir?” diye sorar. (Soru-Cevap)
	Güdüleme	“Evet, çocuklar saygı değeri insanlık için geçmişten günümüze hep önem ifade etmiştir. Öyle ki büyüklerimizden geriye bizlere bu sözler kalmış. Her biri kendi içinde derin anlamlar taşıırken bizlere öğütler vermektedir. Biz de bu dersimizde

	saygı ile ilgili sözlerden yola çıkarak yine saygı ile ilgili etkinlikler yapacağız. Böylelikle sizler de saygı değerinin önemini daha iyi kavrarken günlük hayatta da davranışa dönüştüren bireyler olacaksınız.” (Anlatım)
Derse Geçiş	5DAK: Öğretmen öğrencilere adam asmaca oyununu oynatır. Tahtaya özlü söz bilgilerini yazar. “<i>Saygı kayığına binmeden, sevgi denizi geçilmez.</i>” Sözü için gerekli şablonu çizer ve oyun oynanır. Etkinlik süresine göre örnekler çoğaltılabilir. (Telkin Etme) (Eğitsel Oyun) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:) 5DAK: “<i>Saygı kayığına binmeden, sevgi denizi geçilmez.</i>” Sözü ile sizce anlatılmak istenen nedir? Öğrencileri dinledikten sonra öğretmen kendi düşüncelerini söylemeye başlar ve saygı değerinin önemi hakkındaki görüşlerini öğrencileriyle paylaşır. (Telkin Etme) (Soru-Cevap) (Anlatım) 10DAK: Saygı Köşesi Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Öğretmenin komutuna göre öğrenciler köşelere doğru hareket eder, sona kalan ya da yanlış köşeye giden elenir. • Köşeler zaman zaman kendi arasında yer değiştirebilmektedir, bu durumda katılımcılar dikkatli olmalıdır. • Oyun esnasında arkadaşlarına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Öğretmen gönüllü dört öğrenci seçer ve onlara dört farklı köşe belirleyerek orada beklemelerini ister. Her bir köşeye saygılı davranış örneği verilir. Örneğin; “büyüklere yer vermek, başkasının sözünü kesmeden konuşmak, farklılıklara hoşgörülü olmak, kötü söz kullanmamak” vb. Öğretmen öğrencilere bu dört köşeden birini söyler ve öğrenciler o köşeye doğru hareket eder. En sona kalan ya da yanlış köşeye giden elenir. Oyun esnasında köşeler kendi arasında bazen yer değiştirebilmektedir. Bu bakımdan oyuncuların sürekli dikkat etmeleri gerekir. Son bir kişi kalana dek oyun devam eder. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 15DAK: Saygı Taşıma Oyunu Kurallar: (Telkin Etme)

		• Öğretmenin komutuyla birlikte gruplar parkura başlar. • Oyunda kartonu yere düşüren grup parkurun başına döner. • Parkuru başarıyla tamamlayan grup üyelerini parkurun sonunda kutunun içine bir tane saygılı davranış örneği yazıp atar. • 5 dakika içerisinde kutunun içinde en fazla saygılı davranış örneği biriktiren grup oyunu kazanır. Öğretmen öğrencilerini ikişer gruba ayırır ve karşılıklı hizaya geçirir. Öğretmen her bir gruba iki eşit uzunlukta ip ve bir adet karton kutu verir. Kutuların üzerinde saygı yazar. İplerin üzerinde düşürmeden parkurun sonuna kadar başarıyla götürmeye çalışılır. Düşüren grup parkurun başına dönerken kutuyu yerine ulaştıran grup ise parkurun sonunda kâğıda örnek bir saygılı davranış yazıp kutunun içerisine atar ve tekrar parkuru tamamlayıp saygılı davranış örneği yazıp kutuya atmaya çalışır. 5 dakika içerisinde en fazla saygılı davranış biriktiren grup oyunu kazanacaktır. (Eğitsel Oyun) (Beceri: İş birliği, iletişim) (Değer: Dayanışma, saygı) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--	---

EK-8 Deney Grubuna Ait Ders Planı 5

5. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen sınıfa elinde bir mektup zarfı ile girer ve öğrencilere “Prof. Dr. Üstün DÖKMEN’ in sizlere bir mektubu var çocuklar” diyerek dikkat çekip ardından mektubu okur. “Sevgili Çocuklar, Futbol maçlarında genellikle şöyle davranırız: Tuttuğumuz takım kazanınca sevinir, alkışlarız; kaybedince üzülür, belki de alkışlamayız. Ancak 2002 Dünya Kupası'nda Güney Koreli seyirciler farklı bir davranış sergiledi. Üçüncülük maçında Türkiye, Kore'yi 3-2

	yenmişti. Normalde kaybeden tarafın taraftarları hemen stadyumu terk ederken, Koreliler inanılmaz bir saygı örneği gösterdi: Maç bitene kadar tribünlerde kaldılar, hem kendi takımlarını hem de Türk millî takımını coşkuyla alkışladılar, Türk bayrağını kendi bayraklarının yanında dalgalandırdılar (hatta Türk bayrağı daha büyüktü!). TRT spikeri bile şaşkınlıkla, <i>"Sevgili izleyiciler, inanmayacaksınız ama bir tek Koreli bile stadyumu terk etmedi!"</i> demişti. Peki, Bu Bize Ne Anlatıyor? Koreliler, yenilgi anında bile centilmenliği ve saygıyı unutmadı. Biz de <i>"keyfimiz yerinde değil"</i> diye bağırıp çağırmak yerine, onlar gibi nezaketli davranabiliriz. Çünkü gerçek spor ruhu, kazanmak kadar kaybetmeyi de kibarca kabullenmektir. Bir dahaki maçta sadece kendi takımımızı değil, rakibin emeğini de alkışlayalım. Unutmayın: Saygı, asla kaybetmeyen bir değerdir!" Ardından öğrencilere "Prof. Dr. Üstün DÖKMEN' in bu mektubunda bizlere neyin öneminden bahsetmiştir?" diye sorar. (Soru-Cevap)
Güdüleme	"Çocuklar, mektupta da gördüğünüz üzere saygılı olmanın ne kadar erdemli bir davranış olduğunu ve bu davranışımızı duygu durumumuz her ne olursa olsun sürdürmemiz gerektiğini çıkardık. Bugünkü dersimizde de bu çıkarım doğrultusunda etkinliklerimizi yapacağız. Böylelikle sizler de günlük hayatta duygu ve düşünceleriniz ne olursa olsun saygılı olmayı davranış haline getirebileceksiniz." (Anlatım)
Derse Geçiş	5DAK: Öğretmen "Saygı Kavramı" konulu yazıyı okur. "Saygı, insan ilişkilerinin temelini oluşturan ve toplum düzenini sağlamlaştıran en önemli erdemlerden biridir. Bu kavram, bir kişinin başkalarının varlığını, haklarını ve değerlerini kabul etmesi ve buna uygun davranışlar sergilemesi anlamına gelir. Saygının özünde, karşıdaki insanı olduğu gibi kabul etme, onun sınırlarına özen gösterme ve ilişkilerde dengeyi koruma yatar. Toplumda saygı görmenin ilk adımı, başkalarına saygı duymaktan geçer. Çünkü saygı karşılıklı bir etkileşimdir; verildiğinde çoğalır, gösterildiğinde güçlenir. Günlük hayatta basit görünen "lütfen" ve "teşekkür ederim" gibi nezaket sözcükleri bile aslında saygı kültürünün küçük ama anlamlı yansımalarıdır. Saygı, sadece insanlara karşı değil, doğaya, hayvanlara, farklı kültürlere ve düşüncelere karşı da gösterilmesi gereken bir tutumdur. Örneğin, bir parkta yürürken çevreyi temiz tutmak

	doğaya saygıdır; farklı görüşlere tahammül göstermek ise düşünce özgürlüğüne saygıdır. Aynı şekilde, bir maçta rakibin başarısını takdir etmek veya bir tartışmada karşı tarafın sözünü kesmemek, saygının gündelik hayattaki somut örnekleridir. Kısacası saygı, toplumsal uyumun ve huzurun anahtarıdır. Onu hayatımızın her alanına yaydığımızda, hem kendimizi hem de çevremizdekileri daha mutlu edebilir, daha sağlıklı ilişkiler kurabiliriz. Çünkü saygı, insan olmanın en temel gereğidir.” (Telkin Etme) (Anlatım) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:) Kaynakça: Kırıl, E. (2018) 5DAK: Öğretmen metin hakkında sınıfa soru yöneltir. “Nelere ve hangi sebeplerle saygı gösteririz? Saygı eksikliğinin yol açtığı toplumsal sorunlar neler olabilir?” (Soru-Cevap) 10DAK: Kaç Saygılı Olur Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) • Her oyuncu 3 saniye içinde cevap vermelidir. • Geç cevap veren, takılan ya da elenmiş kişinin sayısını söyleyen elenir. • Her elenenden son oyunu ebe devam ettirir. • Oyun esnasında arkadaşlarına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Öğretmen öğrencilerin her birine 1’den başlayarak öğrenci sayısınca sayı verir. Ardından rastgele bir sayı ile komutunu söyleyerek oyunu başlatır. Örneğin “Baktım gördüm sınıfımızda 5 saygılı öğrenci olur.” komutu ile oyunu başlatır. 5 sayısının sahibi öğrenci hemen karşılık verir; “5 saygılı olmaz, 8 saygılı öğrenci olur!” diyerek sırasını 8 sayısının sahibi öğrenciye atmış olur. Bu oyuncu komutu söylerken takılır, şaşırır, gecikir ya da elenmiş birisinin sayısını söylerse elenir. Her elenenden sonra öğretmen aynı komutla oyunu tekrar devam ettirir. Bu şekilde oyun son kişiye kadar devam eder. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 15DAK: Saygı Parkuru Kurallar: (Telkin Etme) • Öğretmenin komutuyla birlikte gruplar parkura başlar. • Parkuru yanlış ya da eksik yapan hatasını olduğu yerden düzelterek devam etmelidir. • Atış parkurunda örnek saygısız davranışların olduğu şişeleri devirmelidir.
--	--

		- Saygılı davranışları deviren oyuncu tekrar atışını yapmadan önce devirdiği saygılı davranışı yerden kaldırıp düzetmeli ve öyle atışlarına devam etmelidir. - Tüm oyuncular parkuru tamamladığında en fazla turu kazanan grup oyunun kazananı olur. - Oyun esnasında saygılı davranışlar sergileyen öğrenciler tebrik edilirken herhangi bir saygısız davranışta bulunan kişi veya gruplardan puan silme cezası uygulanacaktır. Öğretmen sınıfı iki gruba ayırır. Ardından okulun bahçesinde koşu, engel aşma ve atıştan oluşan bir parkur kurar. Bu parkurun atış aşamasında saygılı ve saygısız davranışların yazılı olduğu şişeler yan yana bulunmaktadır. Öğrenciler parkuru tamamlayıp son atış aşamasına geldikleri sırada saygısız davranışları isabetli top atışları ile vurarak düşürecek ve geriye sadece saygılı davranışlar kalacaktır. Bu şekilde parkuru önce tamamlayan grup bu turun kazananı olur. (Eğitsel Oyun) (Beceri: İş birliği, iletişim) (Değer: Dayanışma, saygı) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--	---

EK-9 Deney Grubuna Ait Ders Planı 6

6. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen “Ton Ton Saygılı Olmayı Öğreniyor” sesli öyküsünü öğrencilere dinletir. (Kaynakça: https://www.youtube.com/watch?v=czltjuLT6hw) Ardından öğrencilere “Hikâyede Tonton ’un dikkatinizi çeken özellikleri nelerdir?” diye sorar. (Soru-Cevap)
	Güdüleme	“Çocuklar, bu hikâyede de gördüğünüz üzere saygılı olmak insan ilişkilerini doğrudan etkilemektedir. Sizler de bu dersimizde saygının önemi ve gereğini daha iyi kavrayarak günlük hayatta saygıyı davranışlarınıza aktarabileceksiniz.” (Anlatım)

	Derse Geçiş	10DAK: Öğretmen saygı ile ilgili kelimeleri karıştırılmış atasözü veya özlü sözlerini öğrencilere sorar. Öğrenciler kelimelerin yerlerini değiştirerek sözleri doğru bir şekilde söylemeye çalışır. Doğrusu bulunan sözler panoya asılır ve yanına da bilen öğrencinin ismi yazılır. 10DAK: 5 ve 5'in Katlarında Saygılıyım Kurallar: (Telkin Etme) • Geç cevap veren, takılan ya da unutan kişi elenir. • Her elenenden sonra oyun kaldığı yerden devam eder. • Oyun esnasında arkadaşlarına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Öğretmen öğrencilerin bir çemberde bulunmalarını ister. Seçilen bir öğrenci 1 diyerek oyuna başlar ve her birinin yanındaki öğrenci 2, 3, 4 diye devam ettirir. Sıra 5. Öğrenciye geldiğinde “Saygılıyım” demelidir. Aksi takdirde oyuncu elenir. Bu şekilde 5 ve 5'in katlarında öğrenciler “Saygılıyım” diyerek oyun devam eder. Takılan, karıştıran veya unutan kişi elenecek ve oyun kalanlarla son 1 kişi kalana dek devam edecektir. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, iş birliği, iletişim) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 10DAK: Neden Saygılı Olmalıyız? Kurallar: (Telkin Etme) • Süre bittikten sonra tüm gruplar yazmayı bırakır. • Oyun sırasında herkes birbirinin görüş ve fikrine saygı gösterir. Öğretmen sınıfı iki gruba ayırır. Ardından her gruptan bir temsilci seçer. Temsilcilere birer kâğıt ve kalem verir. Sonra tahtaya “neden saygılı olmalıyız?” yazısını yazar. Tutulan süre boyunca en fazla sebep yazan grup birinci olur. (Eğitsel Oyun) (Beceri: İş birliği, iletişim) (Değer: Dayanışma, saygı) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--------------------	---

EK-10 Deney Grubuna Ait Ders Planı 7

7. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen ders öncesinde keçeden hazırlanmış bir el kuklası ile sınıfa girer ve kuklayı oynatır. Selamlaşmanın ardından kukla Zuzu öğrencilere “saygı” şiirini okur.
	Güdüleme	“Çocuklar kuklamız Zuzu’nun okuduğu şiirden de gördüğümüz üzere saygılı olmak çok güzel bir erdemdir. Biz de bu dersimizde saygı değeri ile ilgili etkinlikler yapacağız. Böylelikle sizler de saygı değerini edinerek günlük hayatta erdemli bireyler olabilirsiniz.” (Anlatım)
	Derse Geçiş	10DAK: Öğretmen Word Wall uygulaması üzerinden saygılı davranışlar ile ilgili hazırlanmış çarkıfelek eğitsel oyununu açar. Öğrenciler çarkıfeleği çevirdikten sonra gelen davranışın saygılı olup olmadığına karar verir ve buradan yola çıkarak saygılı olmanın önemi üzerine konuşulur. (Eğitsel Oyun) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:) 15DAK: Timsah - Ada Oyunu Kurallar: (Telkin Etme) - Müzikle beraber öğrenciler harekete başlarken, müzik durunca adaların üzerine çıkmalıdır. - Müzik durduğunda örnek saygılı davranış adalarının üzerine çıkmayan öğrenciler ve saygılı olmayan davranışların üzerine çıkan öğrenciler elenir. - Yerdeki örnek saygılı davranış sayısı her zaman oyunda kalan oyuncu sayısından 1 eksik olmalıdır. - Oyun esnasında arkadaşlarına saygısız davranışta bulunan kişi elenir. Öğretmen, A4 kâğıdı boyutundaki kâğıtların üzerine davranış örnekleri yazar. Bu davranış örnekleri arasında saygılı olan ve olmayan davranışlar bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısından bir tane eksik saygılı davranış bulunmaktadır, bunlarla birlikte saygılı olmayan davranış örnekleri de karışık bir şekilde yere bırakılır. Müzik çalınca oyuncular rastgele kâğıtların bulunduğu bölgede hareket eder; müzik durunca tüm öğrenciler hızlı bir şekilde saygılı davranışların olduğu kâğıtların üzerine basar. Dışarıda kalan öğrenci ya da yanlış kâğıdın üzerine basan öğrenciler elenir. Elenen

		kişi sayısı kadar saygılı davranış kâğıdı yerden alınır ve oyun müzikle beraber tekrar başlatılır. Son kişi kalıncaya kadar oyun bu şekilde devam eder. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)

EK-11 Deney Grubuna Ait Ders Planı 8

8. HAFTA ETKİNLİK PLANI		
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Dikkat Çekme	5DAK: Öğretmen sınıfa, baş kısmında “sınıfta saygısız davranışların bulunması” yazan bir balık kılıcı maketi ile girer ve öğrencilere soruyu yöneltir “Size göre sınıfımızda saygısız davranışlarda bulunuyor mu, evet ise bunun sebebi ne olabilir?” şeklinde sorusunu sorar. (Soru-Cevap)
	Güdüleme	“Çocuklar, saygı değerinin günlük hayattaki yeri ve önemi bizim için çok önemlidir. Bu sebeple duygu, düşünce ve davranışlarınızı saygı değeri ile bütünleştirmeniz sizler için faydalı bir kazanım olacaktır. Bu dersimizde de saygı değeri ile ilgili hazırlanmış etkinliklerle bunu davranışlarınıza yansıtacaksınız.” (Anlatım)
	Derse Geçiş	5DAK: Öğretmen tahtaya bir balık kılıcı çizer ve bu balığın baş kısmına “sınıfımızda saygısız davranışların bulunması” yazar. Öğrencilere bunun sınıfımızda bulunan bir problem olduğunu ve neden kaynaklandığını sorar. Öğrencilerin cevapları balık kılıçlarının üzerine yazılır ve alt sebepler oluşturulur. Bu şekilde sorunun kaynağına ulaşılmaya çalışılır. Belirlenen problemlerin tartışılarak nedenlerin görülmesi ve anlaşılması sağlanır. (Balık Kılıcı) (Değer: Duyarlılık, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Yardımseverlik) (Beceri:)

5DAK: Öğretmen saygının önemi ve gereğini anlatır. (Anlatım)

“Saygı, insan ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürümesini sağlayan temel ahlaki değerlerden biridir. İnsana, "Seni anlıyorum, seni önemsiyorum ve varlığını kabul ediyorum" mesajı veren söz ve davranışlar bütünüdür. Saygı göstermek, karşımızdakinin inançlarına, düşüncelerine ve yaşam tarzına -kendimizle aynı olmasa bile- anlayışla yaklaşmak demektir. Bu erdemli davranış sadece insanlara değil, doğaya, hayvanlara ve tüm canlılara karşı da gösterilmelidir. Gerçek saygı, farklılıkları bir zenginlik olarak görmeyi ve "öteki"ni yargılamadan kabul etmeyi gerektirir. Bir insanın sevmediği kişiye bile saygı gösterebilmesi, onun olgunluğunun ve karakter gücünün göstergesidir. Toplumda barışın ve huzurun sağlanması, ancak karşılıklı saygı anlayışıyla mümkündür. Unutulmamalıdır ki, saygı insan olmanın en temel gereğidir ve uygarlığın en önemli ölçütlerinden biridir.” **(Telkin Etme)**
(Kaynakça:https://asagiguzelyurtortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/degerler-egitimi-saygi_6579905.html)

20DAK: Görev Tamamlama Oyunu

Kurallar: (Telkin Etme)

- Görevler tüm grup üyeleriyle birlikte hareket edilerek yapılır.
- Öğrenciler görev tamamlama listesinde yer alan görevi yerine getirdikten sonra görev fişinin sahibi olabilir.
- Gruplar listede yer alan görevleri sırasıyla yerine getirmek zorunda değildir, karışık bir sıralamaya da görevleri tamamlayabilir.
- Fişlerin tamamını en önce toplayan grup sınıf öğretmenine teslim eder ve oyunu kazanır.
- Oyun esnasında grup arkadaşlarına veya diğer grup üyelerine saygısızca davranışta bulunan kişi elenir.

Öğretmen sınıfı üçerli gruplara ayırır. Ardından saygı değeri ile ilgili görevlerin yazılı olduğu bir liste hazırlar ve bunu gruplara verir. Okuldaki her öğretmene listede yazılı olan görevlerin fişlerini dağıtır. Öğrenciler bu listede yazılı olan görevleri tamamladıkları takdirde öğretmenlerden fişlerini alabilirler. Ancak öğrenciler bu görev fişlerinin hangi öğretmende olduğunu bilmemektedir. Bu da onların saygılı davranışları birden fazla öğretmene sergileyerek fişin sahibi olan öğretmeni bulmalarını sağlar. Tüm görevleri tamamlayarak topladıkları fişleri sınıf öğretmenine en

	önce teslim eden grup oyunun kazananı olacaktır. (Eğitsel Oyun) (Beceri: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, İletişim, İş birliği) (Değer: Saygı, dayanışma, duyarlılık) 5DAK: Öğretmen öğrencilere değerlendirme için sorular sorar, “Etkinlikler sırasında sınıfımızda herkes birbirine saygıyla yaklaşıyor mu? Yaklaşılmıyorsa üzerimize düşenler neler olabilir?” (Soru-Cevap)
--	--

EK-12 Araştırma İzin Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.11.2023-791305

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 28.11.2023
TOPLANTI SAYISI : 21
KARAR SAYISI : 501

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Nursel GÜLCÜ**'nün danışmanlığını, **Abdül KARAKAYA**'nın araştırmacılığını üstlendiği, *"Değer Telkin Yaklaşımıyla Saygı Değerinin Kazandırılmasında Eğitsel Oyunların Etkisi"* konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurusu ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ

Üye
Prof.
Ceren HEPYÜCEL

EK-13 İl Milli Eğitim İzin Yazısı

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-71214596-604.02-95505579
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi
(Abdil KARAKAYA)

30.01.2024

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi a) Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğünün 30.01.2024 tarihli ve 841097 sayılı yazısı.
b) Milli Eğitim Bakanlığının 21.01.2020 tarihli ve 1563890 sayılı Araştırma Uygulama İzinleri 2020/2 Nolu Genelgesi.
c) Milli Eğitim Bakanlığının 31.08.2020 tarihli ve 11719784 sayılı Makam Onayı ile Değişiklik Yapılan 21.01.2020 tarihli ve 1563891 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi.

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Abdil KARAKAYA'nın "Değer Telkin Yaklaşımıyla Saygı Değerinin Kazandırılmasında Eğitsel Oyunların Etkisi"** konulu anket-ölçek çalışmasını İlimiz Kozluk İlçesine bağlı Fırat İlkokulu ve Kavakdibi İlkokulu öğrencilerine yönelik düzenlemek istediğine dair ilgi (a) yazı ve anket formu ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu anket çalışmasını, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, taraf olunan uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler başta olmak üzere, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun ile yürürlükte olan tüm yasal düzenlemeler ve Türk Milli Eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun olacak şekilde, ilgi (b) ve (c) Genelge ve Yönerge doğrultusunda, denetimi okul idaresinde olmak üzere, okul faaliyetlerini aksatmadan ve gönüllülük esasına göre yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Edip ALTUN
İl Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR
Mahmut KURTARAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir. Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]

Abdil KARAKAYA

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Abdil KARAKAYA

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü.

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Programı.

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce.

İş Deneyimi

Stajlar:

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar: Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü / Fırat İlkokulu (2023 -...)

İletişim

E-Posta Adresi:

Tarih: 07.07.2025

İNTİHAL RAPORU

ORJİNALLIK RAPORU

% 17	% 16	% 13	% 6
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 5
2	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	% 1
3	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	hdl.handle.net İnternet Kaynağı	% 1
5	egitimbilim.akdeniz.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
6	İşler, Zeynep Başkan. "Uzaktan Eğitim Sürecinde Sosyal Bilgiler Dersi Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2023 Yayın	<% 1
7	dspace.akdeniz.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	acikerisim.sakarya.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
9	libratez.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1